

CZEŚĆ 5

PROCEDURY EKSPEDYCYJNE

Dział 5.1

Przepisy ogólne

5.1.1 Zastosowanie i przepisy ogólne

Niniejsza część zawiera przepisy dotyczące przesyłek z towarami niebezpiecznymi w zakresie ich oznakowania, stosowania nalepek ostrzegawczych i wypełniania dokumentów przewozowych oraz jeżeli mają zastosowanie, przepisy dotyczące zasad wydawania zgody na przewóz i wcześniejszego powiadomienia.

5.1.2 Stosowanie opakowań zbiorczych

5.1.2.1 a) Jeżeli znaki i nalepki ostrzegawcze wymagane w dziale 5.2, z wyjątkiem 5.2.1.3 do 5.2.1.6, 5.2.1.7.2 do 5.2.1.7.8 i 5.2.1.10, reprezentatywne dla wszystkich towarów niebezpiecznych w opakowaniu zbiorczym, nie są widoczne, to opakowanie zbiorcze powinno być:

- i) oznakowane napisem „**OPAKOWANIE ZBIORCZE**”. Wysokość liter w napisie „OPAKOWANIE ZBIORCZE” powinna wynosić nie mniej niż 12 mm. Napis powinien być w języku urzędowym państwa pochodzenia, a jeżeli nie jest to język angielski, francuski lub niemiecki, to także w języku angielskim, francuskim lub niemieckim, chyba że w umowach zawartych między państwami uczestniczącymi w przewozie ustalono inaczej, i
- ii) oznakowane nalepkami ostrzegawczymi, numerem UN i innymi znakami wymaganymi dla sztuk przesyłek w dziale 5.2, z wyjątkiem 5.2.1.3 do 5.2.1.6, 5.2.1.7.2 do 5.2.1.7.8 i 5.2.1.10, dla każdego towaru niebezpiecznego zawartego w opakowaniu zbiorczym. Wystarczy, aby każdy wymagany znak lub nalepka ostrzegawcza były naniesione tylko jeden raz.

Umieszczanie nalepek ostrzegawczych na opakowaniach zbiorczych zawierających materiał promieniotwórczy powinno być zgodne z 5.2.2.1.11.

b) Strzałki kierunkowe podane w 5.2.1.10 powinny być umieszczone na dwóch przeciwległych bokach opakowań zbiorczych zawierających sztuki przesyłek, które powinny być oznakowane zgodnie z 5.2.1.10.1, chyba że te znaki pozostają widoczne.

5.1.2.2 Każda sztuka przesyłki z towarami niebezpiecznymi wchodząca w skład opakowania zbiorczego powinna odpowiadać wszystkim mającym zastosowanie przepisom RID. Opakowanie zbiorcze nie powinno ujemnie wpływać na funkcjonowanie poszczególnych opakowań.

5.1.2.3 Każda sztuka przesyłki oznakowana strzałkami kierunkowymi zgodnie z 5.2.1.10 i umieszczana w opakowaniu zbiorczym lub opakowaniu dużym, powinna być ustawiona zgodnie z tym znakiem.

5.1.2.4 Zakazy załadunku razem mają zastosowanie także do opakowań zbiorczych.

5.1.3 Opakowania próżne nieoczyszczone (włącznie z DPPL i opakowaniami dużymi), cysterny, wagony i kontenery przeznaczone do przewozu luzem

5.1.3.1 Opakowania próżne nieoczyszczone (włącznie z DPPL i opakowaniami dużymi), cysterny (włącznie z wagonami-cysternami, wagonami-bateriami, cysternami odejmowalnymi, cysternami przenośnymi, kontenerami-cysternami i MEGC), a także wagony i kontenery do przewozu luzem, które zawierały towary niebezpieczne różnych klas, z wyjątkiem materiałów klasy 7, powinny mieć naniesione takie same znaki, nalepki ostrzegawcze lub duże nalepki ostrzegawcze, jak w stanie ładownym.

Uwaga: W odniesieniu do dokumentacji przewozowej patrz dział 5.4.

5.1.3.2 Kontenery, cysterny, DPPL, a także inne opakowania i opakowania zbiorcze, stosowane do przewozu materiałów promieniotwórczych nie powinny być wykorzystywane do przechowywania lub przewozu innych towarów, jeżeli nie zostały one odkażone do poziomu poniżej 0,4 Bq/cm² dla emiterów promieniowania beta i gamma i emiterów alfa o niskiej toksyczności oraz do poziomu poniżej 0,04 Bq/cm² dla wszystkich innych emiterów promieniowania alfa.

5.1.4 Pakowanie razem

Jeżeli dwa lub więcej towarów niebezpiecznych pakowane jest do tego samego opakowania zewnętrznego, to taka sztuka przesyłki powinna mieć nalepki ostrzegawcze i znaki wymagane dla każdego towaru. Jeżeli dla różnych towarów niebezpiecznych wymagana jest taka sama nalepka ostrzegawcza, to wystarczy użycie jej tylko raz.

5.1.5 Przepisy ogólne dotyczące klasy 7

5.1.5.1 Zatwierdzenie przewozu i powiadamianie

5.1.5.1.1 Wymagania ogólne

Niezależnie od zatwierdzenia wzoru sztuki przesyłki, o którym mowa w dziale 6.4, dla pewnych przypadków wymagane jest wielostronne zatwierdzenie przewozu (5.1.5.1.2. i 5.1.5.1.3). W niektórych przypadkach konieczne jest również powiadomienie władzy właściwej o przewozie (5.1.5.1.4).

5.1.5.1.2 Zatwierdzenie przewozu

Zatwierdzenie wielostronne powinno być wymagane dla:

- a) przewozu sztuk przesyłek Typu B(M) nieodpowiadającym wymaganiom w 6.4.7.5 lub tak zaprojektowanym, że jest możliwość kontrolowanego okresowego zmniejszania ciśnienia;
- b) przewozu sztuk przesyłek Typu B(M) zawierających materiał promieniotwórczy o aktywności większej niż odpowiednio 3000 A₁ lub 3000 A₂ lub 1000 TBq, w zależności od tego, która z wartości jest mniejsza;
- c) przewozu sztuk przesyłek zawierających materiały rozszczepialne, jeżeli suma wskaźników krytycznościowych sztuk przesyłek w pojedynczym wagonie lub kontenerze przekracza 50;

z wyjątkiem, gdy władza właściwa może autoryzować przewóz do lub przez swoje terytorium bez zatwierdzania przewozu, przez warunki szczególne w wydanym przez nią zatwierdzeniu wzoru sztuki przesyłki (patrz 5.1.5.2.1).

d) (zarezerwowany);

e) przewozu sztuki przesyłki SCO-III.

5.1.5.1.3 Zatwierdzenie przewozu na warunkach szczególnych

Przesyłka niespełniająca wszystkich wymagań RID może być przewożona na warunkach szczególnych zatwierdzonych przez władzę właściwą (patrz 1.7.4).

5.1.5.1.4 Powiadamianie

Powiadamianie władz właściwych jest wymagane w następujących przypadkach:

- a) przed pierwszym przewozem sztuki przesyłki, której wzór wymaga zatwierdzenia przez władzę właściwą, nadawca powinien zapewnić, aby egzemplarze każdego świadectwa zatwierdzenia wydane przez władzę właściwą na dany wzór sztuki przesyłki, zostały dostarczone władzy właściwej państwa pochodzenia przesyłki i władzy właściwej każdego państwa, do którego lub przez terytorium którego przesyłka będzie przewożona. Nadawca nie jest zobowiązany oczekiwać potwierdzenia otrzymania egzemplarza świadectwa przez władzę właściwą, a ta nie jest zobowiązana do przekazania takiego potwierdzenia;
- b) o każdym z podanych niżej rodzajów przewozów:
  - i) sztuk przesyłek Typu C z materiałem promieniotwórczym o aktywności większej niż odpowiednio 3000 A₁ lub 3000 A₂ lub 1000 TBq, w zależności od tego, która z wartości jest niższa;
  - ii) sztuk przesyłek Typu B(U) z materiałem promieniotwórczym o aktywności większej niż odpowiednio 3000 A₁ lub 3000 A₂ lub 1000 TBq, w zależności od tego, która z wartości jest niższa;
  - iii) sztuk przesyłek Typu B(M);
  - iv) przewozu na warunkach specjalnych;

nadawca powinien powiadomić władzę właściwą państwa pochodzenia przesyłki i władzę właściwą każdego państwa, do którego lub przez terytorium którego przesyłka będzie przewożona. Powiadomienie to powinno być przekazane każdej władzy właściwej co najmniej 7 dni przed rozpoczęciem przewozu;

- c) nadawca nie jest zobowiązany do przesyłania oddzielnego powiadomienia, jeżeli wymagane informacje o przewozie podane są we wniosku o wydanie zezwolenia na przewóz (patrz 6.4.23.2);
- d) powiadomienie o przesyłce powinno zawierać:
  - i) informacje niezbędne do rozpoznania sztuki przesyłki lub sztuk przesyłek, zawierające wszystkie numery świadectw i znaki identyfikacyjne sztuki przesyłki;
  - ii) informację o dacie nadania, planowanej dacie przybycia i proponowanej trasie przewozu;
  - iii) nazwę(-y) materiału(-ów) promieniotwórczego(-ych) lub izotopu(-ów) promieniotwórczego(-ych);
  - iv) opis stanu fizycznego i postaci chemicznej materiałów promieniotwórczych, lub stwierdzenie, że jest to materiał promieniotwórczy w postaci specjalnej lub materiał promieniotwórczy słabo rozpraszalny;
  - v) maksymalną aktywność zawartości promieniotwórczej w czasie przewozu określoną w bekerelach (Bq), z odpowiednim przedrostkiem według SI (patrz 1.2.2.1). Dla materiałów rozszczepialnych,

zamiast aktywności, może być podana masa materiału rozszczepialnego (lub w przypadku mieszanej masa każdego izotopu rozszczepialnego) w gramach (g) lub w wielokrotności grama.

5.1.5.2 Świadectwa wydawane przez władzę właściwą

5.1.5.2.1 Świadectwa wydawane przez władzę właściwą wymagane są dla:

- a) wzorów:
  - i) materiału promieniotwórczego w postaci specjalnej;
  - ii) materiału promieniotwórczego słabo rozpraszalnego;
  - iii) materiału rozszczepialnego wyłączonego zgodnie z 2.2.7.2.3.5 f);
  - iv) sztuk przesyłek zawierających 0,1 kg lub więcej heksafluorku uranu;
  - v) sztuk przesyłek zawierających materiał rozszczepialny, chyba że są wyłączone zgodnie z 2.2.7.2.3.5 lub 6.4.11.2 lub 6.4.11.3;
  - vi) sztuk przesyłek Typu B(U) i Typu B(M);
  - vii) sztuk przesyłek Typu C;
- b) warunków specjalnych;
- c) określonych przewozów (patrz 5.1.5.1.2);
- d) określenia podstawowych wartości izotopów promieniotwórczych, podanych w 2.2.7.2.2.1, dla pojedynczych izotopów promieniotwórczych niewymienionych w tabeli 2.2.7.2.2.1 (patrz 2.2.7.2.2.2 a));
- e) alternatywnej wartości aktywności granicznej dla przesyłek wyłączonych z przyrządami lub przedmiotami (patrz 2.2.7.2.2.2 b)).

Świadectwa powinny potwierdzać spełnienie odpowiednich wymagań, a w przypadku zatwierdzonych wzorów, powinny nadawać tym wzorom znaki identyfikacyjne.

Świadectwo zatwierdzenia wzoru i zezwolenie na przewóz mogą być połączone w jedno świadectwo.

Świadectwa i wnioski o wydanie tych świadectw powinny być zgodne z wymaganiami podanymi w 6.4.23.

5.1.5.2.2 Nadawca powinien posiadać kopię każdego stosowanego świadectwa.

5.1.5.2.3 W przypadku wzorów sztuk przesyłek, dla których nie jest wymagane wydanie przez władzę właściwą świadectwa zatwierdzenia, nadawca powinien umożliwić władzy właściwej, na jej wniosek, przeprowadzenie kontroli dokumentów potwierdzających zgodność wzoru sztuki przesyłki ze wszystkimi mającymi zastosowanie wymaganiami.

5.1.5.3 Określenie wskaźnika transportowego (TI) i wskaźnika krytycznościowego (CSI)

5.1.5.3.1 Wskaźnik transportowy (TI) dla sztuki przesyłki, opakowania zbiorczego lub kontenera, lub dla nieopakowanych LSA-I, lub nieopakowanych SCO-I lub SCO-III, jest liczbą określoną zgodnie z następującą procedurą:

- a) określenie najwyższej mocy dawki w milisivertach na godzinę (mSv/h) w odległości 1 m od powierzchni zewnętrznej sztuki przesyłki, opakowania zbiorczego, kontenera, lub nieopakowanego LSA-I, lub nieopakowanego SCO-I lub SCO-III. Określoną wartość mnoży się przez 100.

Dla rud uranu i toru oraz ich koncentratów, najwyższa moc dawki w dowolnym punkcie w odległości 1 m od powierzchni zewnętrznej ładunku mogą być przyjęte jako:

0,4 mSv/h dla rudy i fizycznych koncentratów uranu i toru;

0,3 mSv/h dla chemicznych koncentratów toru;

0,02 mSv/h dla chemicznych koncentratów uranu z wyjątkiem heksafluorku uranu;

- b) dla cystern, kontenerów i nieopakowanych LSA-I i SCO-I lub SCO-III, wartość określona powyżej w punkcie a) powinna być pomnożona przez odpowiedni współczynnik z tabeli 5.1.5.3.1;
- c) wartości otrzymane w punkcie a) i b) powyżej powinny być zaokrąglane w górę do pierwszego miejsca po przecinku (np. 1,13 zaokrąglą się do 1,2), z wyjątkiem wartości 0,05 lub mniej, które otrzymują wartość 0.

Wartości te są wskaźnikiem transportowym.

Tabela 5.1.5.3.1 Współczynniki mnożenia dla cystern, kontenerów i nieopakowanych LSA-I, SCO-I i SCO-III

powierzchnia ładunku ^{a)}	Współczynnik mnożenia
powierzchnia ładunku $\leq 1 \text{ m}^2$	1
$1 \text{ m}^2 < \text{powierzchnia ładunku} \leq 5 \text{ m}^2$	2
$5 \text{ m}^2 < \text{powierzchnia ładunku} \leq 20 \text{ m}^2$	3
$20 \text{ m}^2 < \text{powierzchnia ładunku}$	10

^{a)} największa zmierzona powierzchnia przekroju poprzecznego ładunku.

5.1.5.3.2 TI dla każdego sztywnego opakowania zbiorczego, kontenera lub wagonu powinien być określony jako suma TI wszystkich sztuk przesyłek w nim zawartych. W przypadku przesyłki od jednego nadawcy, nadawca może określić TI poprzez bezpośredni pomiar mocy dawki.

TI dla nieszywnego opakowania zbiorczego powinno być określone tylko jako suma TI wszystkich sztuk przesyłek w opakowaniu zbiorczym.

5.1.5.3.3 Wskaźnik krytycznościowy dla każdego opakowania zbiorczego lub kontenera powinien być określony przez sumę CSI wszystkich zawartych sztuk przesyłek. Takie samo postępowanie stosuje się dla określenia całkowitej sumy CSI w przesyłce lub w wagonie.

5.1.5.3.4 Sztuki przesyłek, opakowania zbiorcze i kontenery powinny być przyporządkowane do kategorii I-BIAŁA, II-ŻÓŁTA lub III-ŻÓŁTA zgodnie z podanymi w 5.1.5.3.4 wymaganiami i niżej wymienionymi przepisami:

- dla określenia odpowiedniej kategorii dla sztuki przesyłki, opakowania zbiorczego lub kontenera powinny być wzięte pod uwagę wskaźnik transportowy i moc dawki na powierzchni. Jeżeli wskaźnik transportowy spełnia wymagania jednej kategorii, a moc dawki na powierzchni spełnia wymagania innej kategorii, to sztuka przesyłki, opakowanie zbiorcze lub kontener powinien być przyporządkowany do kategorii wyższej. Z tego względu kategoria I-BIAŁA powinna być uważana za najniższą kategorię.
- TI powinien być określony zgodnie z procedurami w 5.1.5.3.1 i 5.1.5.3.2.
- jeżeli moc dawki na powierzchni jest wyższa niż 2 mSv/h, to sztuka przesyłki lub opakowanie zbiorcze powinno być przewożone na warunkach używania wyłącznego i zgodnie z wymaganiami w 7.5.11 CW33 (3.5) a);
- z wyjątkiem przewozów zgodnie z 5.1.5.3.5 sztuka przesyłki przewożona na warunkach specjalnych, powinna być przyporządkowana do kategorii III-ŻÓŁTEJ.
- z wyjątkiem przewozów zgodnie z 5.1.5.3.5 opakowanie zbiorcze lub kontener zawierające sztuki przesyłek przewożone na warunkach specjalnych, powinien być przyporządkowany do kategorii III-ŻÓŁTEJ.

Tabela 5.1.5.3.4 Kategorie sztuk przesyłek, opakowań zbiorczych i kontenerów

TI	Warunki	Kategoria
	Największa moc dawki w każdym punkcie powierzchni zewnętrznej (mSv/h)	
0 ^{a)}	moc dawki $< 0,005$	I-BIAŁA
$0 < \text{TI} \leq 1$	$0,005 < \text{moc dawki} \leq 0,5$	II-ŻÓŁTA
$1 < \text{TI} \leq 10$	$0,5 < \text{moc dawki} \leq 2$	III-ŻÓŁTA
$10 < \text{TI}$	$2 < \text{moc dawki} \leq 10$	III-ŻÓŁTA ^{b)}

^{a)} Jeżeli zmierzone TI nie jest większe niż 0,05, to wartość TI zgodnie z 5.1.5.3.1 c) wynosi 0.

^{b)} Powinna być przewożona na warunkach używania wyłącznego, z wyłączeniem dla kontenerów (patrz 7.5.11 CW33 (3.3) tabela D).

5.1.5.3.5 Dla wszystkich przypadków międzynarodowych przewozów sztuk przesyłek, dla których wymagane jest zatwierdzenie wzoru sztuki przesyłki lub zezwolenie na przewóz wydane przez władzę właściwą i dla których w różnych państwach, których dotyczy przewóz, obowiązują różne typy zatwierdzenia lub zezwolenia, przyporządkowanie do kategorii powinno nastąpić zgodnie ze świadectwem wydanym przez państwo pochodzenia wzoru.

5.1.5.4 Przepisy szczególne dotyczące wyłączonych sztuk przesyłek z materiałem promieniotwórczym klasy 7

5.1.5.4.1 Wyłączone sztuki przesyłek z materiałem promieniotwórczym klasy 7 powinny być na zewnętrznej powierzchni opakowania oznakowane czytelnie i trwale:

- numerem UN poprzedzonym literami „UN”;
- danymi nadawcy i/lub odbiorcy, i
- dopuszczalną masą brutto, jeżeli przekracza ona 50 kg.

5.1.5.4.2 Przepisy działu 5.4 dotyczące dokumentacji nie obowiązują dla wyłączonych sztuk przesyłek z materiałem promieniotwórczym klasy 7, z tym że:

- w dokumencie przewozowym takim jak: konosament, lotniczy list przewozowy lub list przewozowy CIM/CMR powinien być podany numer UN poprzedzony literami „UN” oraz nazwa i adres nadawcy i odbiorcy, a także, jeżeli dotyczy, znak identyfikacyjny każdego świadectwa zatwierdzenia wydane go przez władzę właściwą (patrz 5.4.1.2.5.1 g);
- powinny być stosowane wymagania z 5.4.1.2.5.1 g), 5.4.1.2.5.3 i 5.4.1.2.5.4, jeżeli dotyczą;
- powinny być stosowane wymagania z 5.4.2 i 5.4.4.

5.1.5.4.3 Powinny być stosowane wymagania z 5.2.1.7.8 i 5.2.2.1.11.5, jeżeli dotyczą.

5.1.5.5 Streszczenie wymagań dotyczących zatwierdzenia i uprzedniego powiadomienia

- Uwagi:**
- Przed pierwszym przewozem każdej sztuki przesyłki, której wzór wymaga zatwierdzenia przez władzę właściwą, nadawca powinien zapewnić, aby kopia świadectwa zatwierdzenia dla tego wzoru została wysłana do władzy właściwej każdego państwa na trasie przewozu (patrz 5.1.5.1.4 a)).
  - Powiadomienie jest wymagane, jeżeli aktywność zawartości przekracza 3000 A₁ lub 3000 A₂, albo 1000 TBq (patrz 5.1.5.1.4 b)).
  - Zatwierdzenie wielostronne na przewóz jest wymagane, jeżeli aktywność zawartości przekracza 3000 A₁ lub 3000 A₂ albo 1000 TBq, lub jeżeli dopuszczone jest odpowiednie kontrolowane okresowe zmniejszanie ciśnienia (patrz 5.1.5.1).
  - W odniesieniu do stosowanej sztuki przesyłki, patrz przepisy dotyczące zatwierdzenia i uprzedniego powiadomienia o przewozie.

Przedmiot	Numer UN	Wymagane zatwierdzenie władzy właściwej		Powiadomienie przez nadawcę przed każdym przewozem, władz właściwych państw pochodzenia i państw na drodze przewozu ^{a)} ,	Odniesienia
		Państwo pochodzenia	Państwo na drodze przewozu ^{a)}		
Określenie niewymienionych wartości A ₁ i A ₂	-	Tak	Tak	Nie	2.2.7.2.2.2 a), 5.1.5.2.1 d)
Wyłączone sztuki przesyłki - wzór sztuki przesyłki - przewóz	2908, 2909, 2910, 2911	Nie Nie	Nie Nie	Nie Nie	-
Materiał LSA ^{b)} i przedmioty SCO ^{b)} / sztuki przesyłki Typu IP-1, 2 lub 3, materiał nierozszczepialny i rozszczepialny-wyłączony - wzór sztuki przesyłki - przewóz	2912, 2913, 3321, 3322	Nie Nie	Nie Nie	Nie Nie	-
Sztuka przesyłki Typu A ^{b)} , materiał nierozszczepiany i rozszczepialny-wyłączony - wzór sztuki przesyłki - przewóz	2915, 3332	Nie Nie	Nie Nie	Nie Nie	-
Sztuka przesyłki Typu B(U) ^{b)} , materiał nierozszczepiany i rozszczepialny-wyłączony - wzór sztuki przesyłki - przewóz	2916	Tak Nie	Nie Nie	Patrz uwaga 1 Patrz uwaga 2	5.1.5.1.4 b), 5.1.5.2.1 a), 6.4.22.2
Sztuka przesyłki Typu B(M) ^{b)} , materiał nierozszczepialny i rozszczepialny-wyłączony - wzór sztuki przesyłki - przewóz	2917	Tak Patrz uwaga 3	Tak Patrz uwaga 3	Nie Tak	5.1.5.1.4 b), 5.1.5.2.1 a), 5.1.5.1.2, 6.4.22.3
Sztuka przesyłki Typu C ^{b)} , materiał nierozszczepiany i rozszczepialny-wyłączony - wzór sztuki przesyłki - przewóz	3323	Tak Nie	Nie Nie	Patrz uwaga 1 Patrz uwaga 2	5.1.5.1.4 b), 5.1.5.2.1 a), 6.4.22.2

Przedmiot	Numer UN	Wymagane zatwierdzenie władzy właściwej		Powiadomienie przez nadawcę przed każdym przewozem, władz właściwych państw pochodzenia i państw na drodze przewozu ^{a)} ,	Odniesienia
		Państwo pochodzenia	Państwo na drodze przewozu ^{a)}		
Sztuka przesyłki zawierająca materiał rozszczepialny - wzór sztuki przesyłki - przewóz: suma CSI ≤ 50, suma CSI > 50	2977, 3324, 3325, 3326, 3327, 3328, 3329, 3330, 3331, 3333	Tak ^{c)} Nie ^{d)} Tak	Tak ^{c)} Nie ^{d)} Tak	Nie Patrz uwaga 2 Patrz uwaga 2	5.1.5.2.1 a), 5.1.5.1.2, 6.4.22.4 6.4.22.5
Materiał promieniotwórczy w postaci specjalnej - wzór - przewóz	- Patrz uwaga 4	Tak Patrz uwaga 4	Nie Patrz uwaga 4	Nie Patrz uwaga 4	1.6.6.4, 5.1.5.2.1 a), 6.4.22.5
Materiał promieniotwórczy słabo rozpraszalny - wzór - przewóz	- Patrz uwaga 4	Tak Patrz uwaga 4	Nie Patrz uwaga 4	Nie Patrz uwaga 4	5.1.5.2.1 a), 6.4.22.5
Sztuka przesyłki zawierająca 0,1 kg lub więcej heksafluorku uranu - wzór - przewóz	- Patrz uwaga 4	Tak Patrz uwaga 4	Nie Patrz uwaga 4	Nie Patrz uwaga 4	5.1.5.2.1 a), 6.4.22.1
Warunki specjalne - przewóz	2919, 3331	Tak	Tak	Tak	1.7.4.2, 5.1.5.2.1 b), 5.1.5.1.4 b)
Zatwierdzone wzory sztuki przesyłki podlegające warunkom przejściowym	-	Patrz 1.6.6	Patrz 1.6.6	Patrz uwaga 1	1.6.6.2, 5.1.5.1.4 b), 5.1.5.2.1 a), 5.1.5.1.2 6.4.22.9
Alternatywne granice aktywności dla przesyłek wyłączonych przyrządów lub przedmiotów	-	Tak	Tak	Nie	5.1.5.2.1 e), 6.4.22.7
Materiały rozszczepialne wyłączone zgodnie z 2.2.7.2.3.5 f)	-	Tak	Tak	Nie	5.1.5.2.1 a) iii) 6.4.22.6

a) Państwa, z których, do których i przez terytorium których dokonywany jest przewóz przesyłki.

b) Jeżeli zawartość promieniotwórcza jest materiałem rozszczepialnym, który nie jest wyłączony z przepisów dotyczących sztuk przesyłek zawierających materiał rozszczepialny, to stosuje się przepisy takie, jak dla sztuki przesyłki z materiałem rozszczepialnym (patrz 6.4.11).

c) Wzory sztuk przesyłek dla materiałów rozszczepialnych mogą również wymagać zatwierdzenia na podstawie jednej z innych pozycji tabeli.

d) Przewozy mogą również wymagać zezwolenia na podstawie jednej z innych pozycji tabeli.

Dział 5.2

Znakowanie i umieszczanie nalepek ostrzegawczych

5.2.1 Znakowanie sztuk przesyłek

Uwagi: 1. W odniesieniu do znaków dotyczących konstrukcji, badania i dopuszczania opakowań, opakowań dużych, naczyń ciśnieniowych i DPPL, patrz część 6.

2. Zgodnie z GHS piktogram GHS, niewymagany w RID, powinien pojawiać się podczas przewozu tylko jako część kompletnej etykiety GHS a nie samodzielnie (patrz 1.4.10.4.4 GHS).

5.2.1.1 Jeżeli w RID nie postanowiono inaczej, to każda sztuka przesyłki powinna być oznakowana czytelnie i trwale numerem UN zawartego w niej towaru, poprzedzonego literami „UN”. Numer UN i litery „UN” powinny mieć wysokość nie mniejszą niż 12 mm, z wyjątkiem sztuk przesyłek o pojemności nie większej niż 30 litrów lub masie netto nie większej niż 30 kg i z wyjątkiem butli o pojemności wodnej nie większej niż 60 litrów, dla których powinny mieć wysokość nie mniejszą niż 6 mm, oraz z wyjątkiem opakowań o pojemności nie większej niż 5 litrów lub masie netto nie większej niż 5 kg, dla których powinny mieć odpowiedni wymiar. W przypadku przedmiotów nieopakowanych, znak powinien być naniesiony na samym przedmiocie, na klatce, na uchwytach służących do przenoszenia i składowania lub przesuwania.

5.2.1.2 Znaki wymagane niniejszymi przepisami powinny być:

a) dobrze widoczne i czytelne,

b) odporne na oddziaływanie warunków atmosferycznych, bez znaczącej utraty efektywności.

5.2.1.3 Opakowanie awaryjne, w tym opakowanie awaryjne duże, i naczynie ciśnieniowe awaryjne powinno być dodatkowo oznakowane napisem „AWARYJNE”. Wysokość liter w napisie „AWARYJNE” powinna wynosić nie mniej niż 12 mm.

5.2.1.4 Na DPPL o pojemności większej niż 450 litrów i na opakowaniach dużych oznakowania powinny być umieszczone na dwóch przeciwległych bokach.

5.2.1.5 Dodatkowe przepisy dotyczące towarów klasy 1

Sztuki przesyłek zawierające towary klasy 1 powinny mieć dodatkowo naniesioną oficjalną nazwę przewozową, ustaloną zgodnie z 3.1.2. Znak ten powinien być wyraźnie czytelny i nieusuwalny, w jednym lub w kilku językach, z których jeden jest językiem angielskim, niemieckim lub francuskim, chyba że w umowach zawartych między państwami uczestniczącymi w przewozie ustalono inaczej.

Przy przesyłkach wojskowych w rozumieniu 1.5.2, które przewożone są jako ładunek całkowity, przesyłki zamiast oficjalnej nazwy przewozowej mogą być zaopatrzone w znaki zatwierdzone przez wojskową władzę właściwą.

5.2.1.6 Dodatkowe przepisy dotyczące towarów klasy 2

Naczynia wielokrotnego napełniania powinny mieć naniesione trwale i czytelne napisy z następującymi danymi:

- numerem UN oraz oficjalną nazwą przewozową gazu lub mieszaniny gazów, ustaloną zgodnie z 3.1.2; dla gazów zaklasyfikowanych do określenia I.N.O., powinna być podana, poza numerem UN, tylko nazwa techniczna¹⁾ gazu; dla mieszanin gazów wystarczy podać 2 składniki, które mają największy wpływ na zagrożenie;
- dla gazów sprężonych napełnianych według masy oraz dla gazów skroplonych, maksymalna masa napełnienia i tara naczynia, włącznie z osprzętem oraz akcesoriami stosowanymi podczas napełniania lub masa brutto;
- data (rok) następnego badania okresowego.

Napisy te mogą być wygrawerowane lub mogą być naniesione w postaci przymocowanej trwałej tabliczki informacyjnej, naklejki lub naniesione za pomocą dobrze widocznego napisu, np. przez nadrukowanie lub w inny równoważny sposób.

Uwagi: 1. Patrz także dział 6.2.2.7.

2. W odniesieniu do naczyń jednorazowego napełniania, patrz 6.2.2.8.

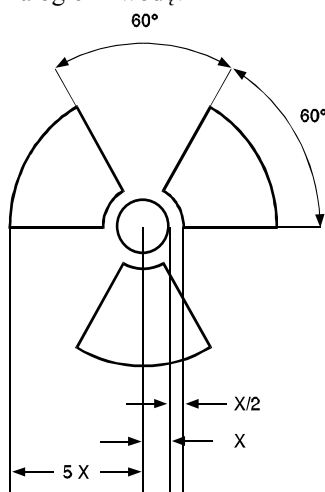
¹⁾ Zamiast nazwy technicznej dopuszcza się stosowanie jednej z następujących nazw:

- dla UN 1010 BUTADIENY STABILIZOWANE: buta-1,2-dien, stabilizowany, buta-1,3-dien, stabilizowany;
- dla UN 1078 GAZ CHŁODNICZY I.N.O.: mieszanina F1, mieszanina F2, mieszanina F3;
- dla UN 1060 METYLOACETYLEN I PROPADIEN, MIESZANINA STABILIZOWANA: mieszanina P1, mieszanina P2;
- dla UN 1965 WĘGLOWODORY GAZOWE, MIESZANINA SKROPLONA I.N.O.: mieszanina A lub butan, mieszanina A01 lub butan, mieszanina A0 lub butan, mieszanina A1, mieszanina B1, mieszanina B2, mieszanina B, mieszanina C lub propan.

5.2.1.7 Przepisy szczególne dotyczące znakowania materiałów promieniotwórczych

- 5.2.1.7.1** Każda sztuka przesyłki powinna mieć na zewnętrznej powierzchni opakowania czytelny i trwały napis identyfikujący nadawcę i/lub odbiorcę. Każde opakowanie zbiorcze powinno mieć na zewnętrznej powierzchni opakowania zbiorczego czytelny i trwały znak identyfikujący nadawcę i/lub odbiorcę, chyba że ten znak jest wyraźnie widoczny na wszystkich sztukach przesyłek w opakowaniu zbiorczym.
- 5.2.1.7.2** Każda sztuka przesyłki, inna niż wyłączona sztuka przesyłki, powinna być oznakowana na zewnętrznej powierzchni opakowania czytelnym i trwałym numerem UN poprzedzonym literami „UN” i oficjalną nazwą przewoźową. Oznakowanie wyłączonych sztuk przesyłek powinno odpowiadać wymaganiom podanym w 5.1.5.4.1.
- 5.2.1.7.3** Każda sztuka przesyłki o masie brutto większej niż 50 kg powinna być oznakowana na zewnętrznej powierzchni opakowania czytelnym i trwałym napisem informującym o jej dopuszczalnej masie brutto.
- 5.2.1.7.4** Każda sztuka przesyłki, która odpowiada:
- wzorowi sztuki przesyłki Typu IP-1, Typu IP-2 lub Typu IP-3, powinna być oznakowana na zewnętrznej powierzchni opakowania czytelnym i trwałym napisem „**TYP IP-1**”, „**TYP IP-2**” lub „**TYP IP-3**”, odpowiednio dla danego typu;
  - wzorowi sztuki przesyłki Typu A, powinna być oznakowana na zewnętrznej powierzchni opakowania czytelnym i trwałym napisem „**TYP A**”;
  - wzorowi sztuki przesyłki Typu IP-2 lub Typu IP-3 albo wzorowi sztuki przesyłki Typu A, powinna być oznakowana na zewnętrznej powierzchni opakowania czytelnym i trwałym znakiem wyróżniającym państwa pochodzenia wzoru, stosowanym dla pojazdów w międzynarodowym ruchu drogowym²⁾, i albo nazwą producenta albo innym oznakowaniem identyfikującym opakowanie, określonym przez władzę właściwą państwa pochodzenia wzoru.
- 5.2.1.7.5** Każda sztuka przesyłki zgodna ze wzorem zatwierdzonym na podstawie jednego lub kilku przepisów 1.6.6.2.1, 5.1.5.2.1, 6.4.22.1 do 6.4.22.4, 6.4.23.4 do 6.4.23.7, powinna być oznakowana na zewnętrznej powierzchni opakowania czytelnym i trwałym:
- znakiem identyfikacyjnym nadanym temu wzorowi przez władzę właściwą;
  - numerem seryjnym każdego opakowania odpowiadającego zatwierdzonemu wzorowi;
  - napisem „**TYP B(U)**”, „**TYP B(M)**” lub „**TYP C**” dla wzoru sztuk przesyłek Typu B(U), Typu B(M) lub Typu C.
- 5.2.1.7.6** Każda sztuka przesyłki zgodna ze wzorem Typu B(U), Typu B(M) lub Typu C na zewnętrznej powierzchni opakowania odpornego na ogień i wodę powinna być oznakowana symbolem promieniowania w postaci trójkątka pokazanym na rysunku poniżej, naniesionym przez wygrawerowanie, wytłoczenie lub w inny sposób gwarantujący odporność na ogień i wodę.

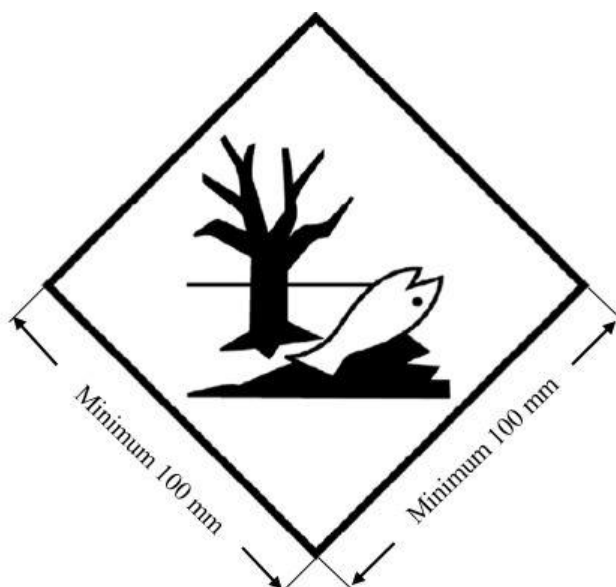
Symbol promieniowania w postaci trójkątka ma wymiary oparte na wewnętrznym kole o promieniu X. Najmniejszy dopuszczalny wymiar X wynosi 4 mm.

Każdy znak na sztuce przesyłki wykonany zgodnie z wymaganiami 5.2.1.7.4 a) i b) i 5.2.1.7.5 c) odnoszący się do wzoru sztuki przesyłki, który nie jest związany z numerem UN i nazwą przewoźową przyporządkowaną do przesyłki należy usunąć lub zakryć.

²⁾ Znak wyróżniający państwa rejestracji używany dla pojazdów silnikowych i przyczep w międzynarodowym ruchu drogowym, np. zgodnie z Konwencją Genewską o ruchu drogowym z 1949 r. lub Konwencją Wiedeńską o ruchu drogowym z 1968 r.

- 5.2.1.7.7** Jeżeli materiały LSA-I lub przedmioty SCO-I znajdują się w pojemnikach lub są zapakowane i przewożone na warunkach używania wyłącznego, co dopuszczone jest zgodnie z 4.1.9.2.4, to na zewnętrznej powierzchni tych pojemników lub zapakowanych materiałów mogą być naniesione napisy:
 „**RADIOACTIVE LSA-I**” lub „**RADIOACTIVE SCO-I**”.
- 5.2.1.7.8** Dla wszystkich przypadków międzynarodowych przewozów sztuk przesyłek, dla których wymagane jest zatwierdzenie wzoru sztuki przesyłki lub przewozu wydane przez władzę właściwą i dla których w różnych państwach, których dotyczy przewóz, stosuje się różne typy zatwierdzenia, oznakowanie powinno być zgodne ze świadectwem wydanym przez państwo pochodzenia wzoru.
- 5.2.1.8 Przepisy szczególne dotyczące znakowania materiałów zagrażających środowisku**
- 5.2.1.8.1** Sztuki przesyłek z materiałami zagrażającymi środowisku, odpowiadającymi kryteriom 2.2.9.1.10, powinny być oznakowane trwale znakiem dla materiałów zagrażających środowisku podanym w 5.2.1.8.3, z wyjątkiem pojedynczych opakowań i opakowań kombinowanych, jeżeli te opakowania pojedyncze lub opakowania wewnętrzne w opakowaniach kombinowanych zawierają:
- nie więcej niż 5 l materiału ciekłego, lub
  - nie więcej niż 5 kg netto materiału stałego.
- 5.2.1.8.2** Znak dla materiałów zagrażających środowisku powinien być naniesiony obok znaków wymaganych w 5.2.1.1. Powinny być spełnione przepisy 5.2.1.2 i 5.2.1.4.
- 5.2.1.8.3** Znak dla materiałów zagrażających środowisku powinien być zgodny z rysunkiem 5.2.1.8.3.

Rysunek 5.2.1.8.3

Znak dla materiałów zagrażających środowisku

Znak powinien mieć kształt kwadratu ustawionego pod kątem 45° (kształt rombu). Symbol (ryba i drzewo) powinien być w kolorze czarnym i umieszczony na białym lub odpowiednio kontrastującym tle. Minimalne wymiary powinny wynosić 100 mm × 100 mm, a minimalna szerokość linii obrzeża tworzącej kontur rombu powinna wynosić 2 mm. Ze względu na wielkość sztuki przesyłki wymiary/grubość linii mogą zostać zmniejszone, pod warunkiem, że znak pozostanie dobrze widoczny. Elementy znaku, dla których nie podano wymiarów powinny być proporcjonalne do odpowiednich elementów pokazanych na rysunku powyżej.

Uwaga: Przepisy z 5.2.2 dotyczące nalepek ostrzegawczych stosuje się dodatkowo do wymagań dotyczących nanoszenia na sztukach przesyłek znaku dla materiałów zagrażających środowisku.

5.2.1.9 Znak dla baterii litowych

- 5.2.1.9.1** Sztuki przesyłek zawierające ogniwa litowe lub baterie litowe, przygotowane zgodnie z przepisem szczególnym 188 z działu 3.3, powinny być oznakowane jak pokazano na rysunku 5.2.1.9.2.
- 5.2.1.9.2** Na znaku powinien znajdować się numer UN poprzedzony literami „UN”, np. „**UN 3090**” odpowiednio dla ogniwa lub baterii litowych metalicznych, lub „**UN 3480**” dla ogniwa lub baterii litowo-jonowych. Jeżeli ogniwa lub baterie litowe znajdują się w urządzeniach lub są z nimi zapakowane, to powinien być naniesiony właściwy numer UN poprzedzony literami „UN”, np. „**UN 3091**” lub „**UN 3481**”. Jeżeli sztuka przesyłki zawiera ogniwa lub baterie litowe, którym przyporządkowane są różne numery UN, to wszystkie właściwe numery UN powinny być podane na jednym lub więcej znakach.

Rysunek 5.2.1.9.2

Znak dla baterii litowej

* miejsce na numer(-y) UN

** miejsce na numer telefonu w celu uzyskania dodatkowych informacji

Znak powinien mieć kształt prostokąta lub kwadratu z linią kreskowaną na krawędziach. Wymiary minimalne powinny wynosić: szerokość 100 mm, wysokość 100 mm i szerokość linii kreskowanej 5 mm. Symbol (grupa ogniów, jedno uszkodzone i emitujące płomień), powyżej numeru UN dla ogniwa lub baterii litowo-jonowej lub ogniwa lub baterii litowej metalicznej powinien być czarny na białym lub odpowiednim kontrastowym tle. Linia kreskowana powinna być czerwona. Jeżeli wielkość sztuki przesyłki wymaga zmniejszenia znaku, to wymiary mogą być zmniejszone do szerokości 100 mm i wysokości 70 mm. Jeżeli wymiary nie są podane, to wszystkie wielkości powinny być proporcjonalne do odpowiednich elementów pokazanych na rysunku.

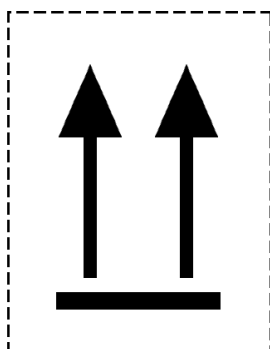
5.2.1.10 Strzałki kierunkowe

5.2.1.10.1 Jeżeli w 5.2.1.10.2 nie jest postanowione inaczej, to:

- opakowania kombinowane z opakowaniami wewnętrznymi zawierającymi materiały ciekłe,
- opakowania pojedyncze wyposażone w urządzenia odpowietrzające,
- naczynia kriogeniczne do przewozu gazów schłodzonych skroplonych, i
- przyrządy lub urządzenia, które zawierają towary niebezpieczne ciekłe, jeżeli należy zapewnić, że towary niebezpieczne ciekłe pozostają w zamierzonym położeniu (patrz dział 3.3 przepis szczególny 301),

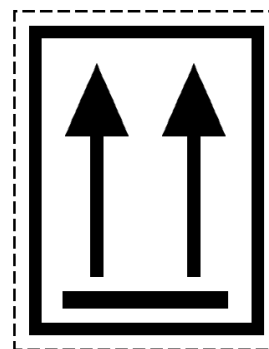
powinny być czytelnie oznakowane strzałkami kierunkowymi dla ustawienia sztuk przesyłek w prawidłowym kierunku, zgodnych z poniższym rysunkiem lub z wymaganiami normy ISO 780:1997. Strzałki kierunkowe powinny być naniesione na dwa przeciwległe pionowe boki sztuki przesyłki, przy czym strzałki powinny wskazywać dokładnie kierunek ku górze. Oznakowanie powinno być prostokątne i na tyle duże, aby odpowiednio do wielkości sztuki przesyłki było wyraźnie widoczne. Rysunek prostokątnej ramki dookoła strzałek nie jest obowiązkowy.

Rysunek 5.2.1.10.1.1

lub

Rysunek 5.2.1.10.1.2

Dwie czarne lub czerwone strzałki na białym lub odpowiednio kontrastowym tle. Prostokątna ramka nie jest obowiązkowa.

Wszystkie elementy powinny być proporcjonalne do pokazanych na powyższym wzorze.

5.2.1.10.2 Strzałki kierunkowe nie są wymagane na:

- a) opakowaniach zewnętrznych z naczyniami ciśnieniowymi, z wyjątkiem naczyń kriogenicznych;
- b) opakowaniach zewnętrznych z towarami niebezpiecznymi w opakowaniach wewnętrznych zawierających nie więcej niż 120 ml każde, zaopatrzonych w wystarczającą ilość materiału absorpcyjnego pomiędzy opakowaniem wewnętrznym i zewnętrznym, dla wchłonięcia całej cieklej zawartości;
- c) opakowaniach zewnętrznych z materiałami zakaźnymi klasy 6.2 w naczyniach pierwotnych o zawartości nie większej niż 50 ml każde;
- d) sztukach przesyłek Typ IP-2, Typ IP-3, Typ A, Typ B(U), Typ B(M) lub Typ C, z materiałami promieniotwórczymi klasy 7;
- e) opakowaniach zewnętrznych z przedmiotami szczelnymi w każdym położeniu (np. alkohol lub rtęć w termometrach, pojemniki aerozolowe, itp.), lub
- f) opakowaniach zewnętrznych z towarami niebezpiecznymi w szczelnie zamkniętych opakowaniach wewnętrznych zawierających nie więcej niż 500 ml każde.

5.2.1.10.3 Na sztukę przesyłki, oznakowaną zgodnie z tym rozdziałem, nie powinny być nanoszone strzałki dla innych celów, jak tylko dla wskazania prawidłowego ustawienia sztuki przesyłki.**5.2.2 Nalepki ostrzegawcze na sztukach przesyłek**

Uwaga: Kontenery małe oznakowuje się tak jak sztuki przesyłek.

5.2.2.1 Przepisy dotyczące znakowania nalepkami ostrzegawczymi**5.2.2.1.1** Dla każdego materiału lub przedmiotu podanego w dziale 3.2 tabela A wymagane jest naniesienie nalepek ostrzegawczych wskazanych w kolumnie (5), chyba że przepisy szczególne podane w kolumnie (6) stanowią inaczej.**5.2.2.1.2** Zamiast nalepek ostrzegawczych mogą być także stosowane nieścieralne znaki ostrzegawcze, odpowiadające dokładnie podanym wzorom.**5.2.2.1.3 -
5.2.2.1.5**

(zarezerwowany)

5.2.2.1.6 Z wyjątkiem przepisu 5.2.2.2.1.2 każda nalepka ostrzegawcza powinna być:

- a) umieszczona na tej samej powierzchni sztuki przesyłki, jeżeli pozwala na to wielkość tej sztuki przesyłki, a w przypadku sztuk przesyłek z towarami klasy 1 lub 7, blisko napisu zawierającego oficjalną nazwę przewoźową,
- b) tak umieszczona na sztuce przesyłki, aby nie była zakryta lub zasłonięta przez jakąkolwiek część wyposażenia tej sztuki przesyłki, inną nalepkę ostrzegawczą lub znak;
- c) umieszczona w pobliżu innych nalepek ostrzegawczych, jeżeli wymaga się więcej niż jednej nalepki ostrzegawczej.

Jeżeli kształty sztuki przesyłki są nieregularne lub zbyt małe, tak że nalepka ostrzegawcza nie może być umieszczona we właściwy sposób, to może być umieszczona na tabliczce dobrze zamocowanej do sztuki przesyłki lub w inny odpowiedni sposób.

5.2.2.1.7 Na DPPL o pojemności większej niż 450 litrów i na opakowania duże nalepki ostrzegawcze powinny być naniesione na dwóch przeciwległych bokach.**5.2.2.1.8 Przepisy szczególne dotyczące znakowania nalepkami ostrzegawczymi sztuk przesyłek z materiałami wybuchowymi i przedmiotami z materiałami wybuchowymi przy przewozie jako przesyłki wojskowe**

Podczas przewozu przesyłek wojskowych, zgodnie z 1.5.2, jako ładunku całkowitego nie jest konieczne oznakowanie sztuk przesyłek przewidzianymi nalepkami ostrzegawczymi według działu 3.2 tabela A kolumna (5), pod warunkiem spełnienia zakazów ładowania razem podanych w 7.5.2, na podstawie zapisu w dokumencie przewozowym zgodnie z 5.4.1.2.1 f).

5.2.2.1.9 Przepisy szczególne dotyczące znakowania nalepkami ostrzegawczymi materiałów samoreaktywnych i nadtlenków organicznych

- a) Nalepka ostrzegawcza wzór nr 4.1 oznacza również, że dany produkt może być zapalny, więc nie wymaga się nalepki ostrzegawczej wzór nr 3. Dla materiałów samoreaktywnych typu B powinna być dodatkowo stosowana nalepka ostrzegawcza wzór nr 1, chyba że władza właściwa zezwoli na pominięcie tej nalepki ostrzegawczej w przypadku opakowań specjalnych, dla których wykazano na podstawie badań, że po umieszczeniu w nich materiałów samoreaktywnych, materiał ten nie wykazuje właściwości wybuchowych.

- b) Nalepka ostrzegawcza wzór nr 5.2 oznacza również, że dany produkt może być zapalny, więc nie wymaga się nalepki ostrzegawczej wzór nr 3. Dodatkowo powinny być stosowane następujące nalepki ostrzegawcze:
- i) nalepka ostrzegawcza wzór nr 1, dla nadtlenków organicznych typu B, chyba że władza właściwa zezwoli na pominięcie tej nalepki ostrzegawczej w przypadku opakowań specjalnych, dla których wykazano na podstawie badań, że po umieszczeniu w nich nadtlenków organicznych nie wykażą właściwości wybuchowych;
  - ii) nalepka ostrzegawcza wzór nr 8, gdy spełnione są kryteria dla grupy pakowania I lub II z klasy 8.

Dla materiałów samoreaktywnych i nadtlenków organicznych, które są imiennie wymienione, wymagane nalepki ostrzegawcze podane są w 2.2.41.4 i 2.2.52.4.

5.2.2.1.10 Przepisy szczególne dotyczące znakowania nalepkami ostrzegawczymi sztuk przesyłek z materiałami zakaźnymi

Oprócz nalepki ostrzegawczej wzór nr 6.2, sztuki przesyłek z materiałami zakaźnymi powinny być zaopatrzone w inne nalepki ostrzegawcze wymagane ze względu na właściwości zawartości.

5.2.2.1.11 Przepisy szczególne dotyczące znakowania nalepkami ostrzegawczymi materiałów promieniotwórczych

- 5.2.2.1.11.1** Z wyjątkiem przypadków, w których zgodnie z 5.3.1.1.3 używane są powiększone nalepki ostrzegawcze, na każdej sztuce przesyłki, opakowaniu zbiorczym i kontenerze, zawierających materiał promieniotwórczy, powinny być umieszczone nalepki ostrzegawcze wzór nr 7A, 7B lub 7C zgodnie z odpowiednią kategorią. Nalepki ostrzegawcze powinny być umieszczone na dwóch przeciwległych bokach na zewnętrznej powierzchni sztuki przesyłki lub opakowania zbiorczego, lub na zewnętrznej powierzchni wszystkich czterech boków kontenera lub cysterny. Dodatkowo, na każdej sztuce przesyłki, opakowaniu zbiorczym i kontenerze, zawierającym materiał rozszczepialny inny niż materiał rozszczepialny wyłączony na podstawie 2.2.7.2.3.5, powinny być umieszczone nalepki ostrzegawcze wzór nr 7E; takie nalepki ostrzegawcze, jeżeli ma to zastosowanie, powinny być umieszczone obok mających zastosowanie nalepek ostrzegawczych wzór nr 7A, 7B lub 7C. Nalepki ostrzegawcze nie powinny zakrywać znaków, o których mowa w 5.2.1. Każda nalepka ostrzegawcza nieodpowiadająca zawartości powinna być usunięta lub zakryta.

- 5.2.2.1.11.2** Każda mająca zastosowanie nalepka ostrzegawcza wzór nr 7A, 7B i 7C powinna zawierać następujące dane:

- a) zawartość:
  - i) z wyjątkiem materiału LSA-I, nazwę(-y) izotopu promieniotwórczego (izotopów promieniotwórczych) taką, jak podano w tabeli 2.2.7.2.2.1, stosując symbole w niej podane. W przypadku mieszaniny izotopów promieniotwórczych powinny być wymienione te izotopy, dla których ograniczenia są najostrzejsze, w ilości mieszczącej się w odpowiednim wierszu. Grupa LSA lub SCO powinna być podana po nazwie izotopu promieniotwórczego (izotopów promieniotwórczych). Dla tych celów powinno stosować się zapis „LSA-II”, „LSA-III”, „SCO-I” i „SCO-II”;
  - ii) dla materiału LSA-I, wymagany jest tylko zapis „LSA-I”; nie jest wymagana nazwa izotopu promieniotwórczego;
- b) aktywność:

Największa aktywność zawartości promieniotwórczej podczas przewozu wyrażona w bekerelach (Bq) z odpowiednim przedrostkiem według SI (patrz 1.2.2.1). Dla materiału rozszczepialnego zamiast aktywności może być podana masa całkowita izotopów rozszczepialnych, w gramach (g) lub w wielokrotności grama;
- c) dla opakowań zbiorczych i kontenerów, pozycje „zawartość” i „aktywność” na nalepkach ostrzegawczych powinny zawierać informacje wymagane powyżej w a) i b) z uwzględnieniem całkowitej zawartości opakowań zbiorczych lub kontenerów. W przypadku, gdy w opakowaniach zbiorczych lub kontenerach znajdują się mieszane ładunki sztuk przesyłek z różnymi izotopami promieniotwórczymi, pozycje te mogą być zaopatrzone w napis „**Patrz dokumenty przewozowe**”;
- d) wskaźnik transportowy: liczba określona zgodnie z 5.1.5.3.1 i 5.1.5.3.2 z wyjątkiem kategorii I-BIAŁA.

- 5.2.2.1.11.3** Każda nalepka ostrzegawcza wzór nr 7E powinna zawierać wskaźnik krytycznościowy (CSI) taki, jak określono w świadectwie zatwierdzenia wydanym przez władzę właściwą, mającym zastosowanie w państwach, przez lub do których przesyłka będzie przewożona, lub jak podano w 6.4.11.2 lub 6.4.11.3.

- 5.2.2.1.11.4** Dla opakowań zbiorczych i kontenerów, nalepka ostrzegawcza wzór nr 7E powinna zawierać sumę wskaźników krytycznościowych wszystkich sztuk przesyłek w nich zawartych.

- 5.2.2.1.11.5** Dla wszystkich przypadków międzynarodowych przewozów sztuk przesyłek, dla których wymagane jest zatwierdzenie wzoru sztuki przesyłki lub przewozu wydane przez władzę właściwą i dla których w różnych

państwach, których dotyczy przewóz, stosuje się różne typy zatwierdzenia, oznakowanie powinno być zgodne ze świadectwem wydanym przez państwo pochodzenia wzoru.

5.2.2.1.12 Przepisy szczególne dotyczące znakowania przedmiotów zawierających towary niebezpieczne i przewożonych jako UN 3537, 3538, 3539, 3540, 3541, 3542, 3543, 3544, 3545, 3546, 3547 i 3548

5.2.2.1.12.1 Sztuki przesyłek zawierające przedmioty lub przedmioty przewożone bez opakowania, powinny być zgodnie z 5.2.2.1 oznakowane nalepkami ostrzegawczymi przedstawiającymi zagrożenia określone w 2.1.5, z wyjątkiem przedmiotów zawierających dodatkowo baterie litowe, dla których oznakowanie znakiem dla baterii litowej lub nalepką ostrzegawczą wzór nr 9A nie jest wymagane.

5.2.2.1.12.2 Jeżeli jest wymagane, aby przedmioty zawierające towary niebezpieczne ciekłe pozostały w zamierzonym położeniu, to strzałki kierunkowe spełniające wymagania 5.2.1.10.1 powinny być umieszczone w sposób widoczny, jeżeli jest to możliwe, na co najmniej dwóch przeciwległych pionowych bokach sztuki przesyłki lub nieopakowanego przedmiotu oraz ustawione strzałkami skierowanymi w górę.

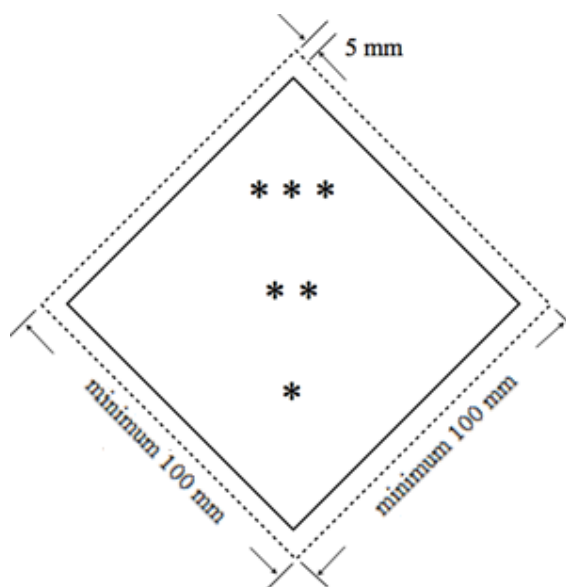
5.2.2.2 Przepisy dotyczące nalepek ostrzegawczych

5.2.2.2.1 Nalepki ostrzegawcze powinny spełniać podane niżej przepisy oraz odpowiadać wzorom podanym w 5.2.2.2 w zakresie koloru, symbolu oraz ogólnego formatu. Odpowiednie wzory wymagane dla innych rodzajów transportu, z niewielkimi odstępstwami niezmnieszającymi powszechnego znaczenia nalepek ostrzegawczych, są dopuszczone.

Uwaga: W określonych przypadkach nalepki ostrzegawcze w 5.2.2.2.2 przedstawiane są z zewnętrzną linią przerywaną, zgodnie z 5.2.2.2.1.1. Nie jest to wymagane, jeżeli nalepka ostrzegawcza naniesiona jest na podłoże o kontrastowym kolorze.

5.2.2.2.1.1 Nalepki ostrzegawcze powinny być zgodne z rysunkiem.

Rysunek 5.2.2.2.1.1

Nalepka ostrzegawcza dla klasy/podklasy

- * W dolnym rogu powinien być podany nr klasy lub dla klasy 4.1, 4.2 i 4.3 cyfra „4” lub dla klasy 6.1 i 6.2 cyfra „6”.
- ** W dolnej połowie powinny być podane (jeżeli są wymagane) lub mogą (jeżeli nie są wymagane) dodatkowy tekst/numery/symbol/litery.
- *** W górnej połowie powinien być podany symbol klasy lub dla podklas 1.4, 1.5 i 1.6 numer podklasy, a dla nalepki ostrzegawczej wzór nr 7E wyraz „FISSILE”.

5.2.2.2.1.1.1 Nalepka ostrzegawcza powinna być naniesiona albo na podłoże o kontrastowym tle, albo powinna mieć kropkowaną lub ciągłą zewnętrzną linię krawędzi.

5.2.2.2.1.1.2 Nalepka ostrzegawcza powinna mieć kształt kwadratu ustawionego pod kątem 45° (kształt rombu). Minimalne wymiary powinny wynosić 100 mm × 100 mm. Wewnątrz rombu linia powinna przebiegać równoległe do krawędzi rombu, przy czym odległość pomiędzy tą linią a krawędzią nalepki ostrzegawczej powinna wynosić 5 mm. Linie w górnej połowie rombu powinny mieć taki sam kolor jak symbol, linie w dolnej połowie w dolnej połowie rombu powinny mieć taki sam kolor jak numer klasy lub podklasy w dolnym rogu. Jeżeli wymiary nie są określone, to wszystkie elementy powinny być proporcjonalne do pokazanych na powyższym wzorze.

- 5.2.2.2.1.1.3** Jeżeli wymaga tego wielkość sztuki przesyłki, to wymiary mogą być proporcjonalnie zmniejszone, pod warunkiem, że symbole i pozostałe elementy nalepki ostrzegawczej pozostaną wyraźnie widoczne. Wymiary dla butli powinny być zgodne z 5.2.2.2.1.2.
- 5.2.2.2.1.2** Butle do gazów klasy 2, ze względu na swój kształt, ustawienie i urządzenia mocujące podczas przewozu, mogą być zaopatrzone w nalepki ostrzegawcze i jeżeli ma to zastosowanie, znak dla materiałów zagrażających środowisku, odpowiadające opisanym w niniejszym podrozdziale, o wymiarach zmniejszonych zgodnie z wartościami podanymi w normie ISO 7225:2005 „Butle do gazu - etykiety ostrzegające” z przeznaczeniem do umieszczania na niecylicyrycznej części (szyjce) butli.
- Uwaga:** Jeżeli średnica butli jest za mała, aby umożliwić naniesienie zmniejszonych nalepek ostrzegawczych na niecylicyryczną górną część butli, to zmniejszone nalepki ostrzegawcze mogą być naniesione na część cylindryczną.
- Niezależnie od przepisów podanych w 5.2.2.1.6, nalepki ostrzegawcze i znak dla materiałów zagrażających środowisku (patrz 5.2.1.8.3), mogą zachodzić na siebie, aż do stopnia przewidzianego normą ISO 7225:2005. Jednak nalepki ostrzegawcze dla zagrożenia dominującego oraz cyfry umieszczone na wszystkich nalepkach ostrzegawczych powinny pozostać całkowicie widoczne, a symbole umieszczone na nalepkach ostrzegawczych powinny pozostać całkowicie rozpoznawalne.
- Naczynia ciśnieniowe próżne nieoczyszczone do gazów klasy 2 z nalepkami ostrzegawczymi starego typu lub uszkodzonymi mogą być przewożone w celu ponownego napełnienia lub badania, lub dla naniesienia nowych nalepek ostrzegawczych zgodnych z obowiązującymi przepisami, lub do utylizacji.
- 5.2.2.2.1.3** Z wyjątkiem nalepek ostrzegawczych dla podklas 1.4, 1.5, 1.6 klasy 1, górna połowa nalepki ostrzegawczej powinna zawierać symbol graficzny, a dolna połowa powinna zawierać:
- dla klas 1, 2, 3, 5.1, 5.2, 7, 8 i 9 - numer klasy;
  - dla klas 4.1, 4.2 i 4.3 - cyfrę „4”;
  - dla klas 6.1 i 6.2 - cyfrę „6”.
- Jednakże dla nalepki ostrzegawczej nr 9A, górna połowa nalepki ostrzegawczej powinna zawierać tylko symbol siedmiu pionowych pasków, a dolna połowa powinna zawierać symbol grupy baterii i numer klasy.
- Z wyjątkiem nalepki ostrzegawczej nr 9A, nalepki ostrzegawcze mogą zgodnie z 5.2.2.2.1.5 zawierać tekst taki jak numer UN lub wyraz określający zagrożenie (np. „zapalny”), pod warunkiem, że tekst nie zakryje lub nie zmniejszy czytelności innych wymaganych elementów nalepki ostrzegawczej.
- 5.2.2.2.1.4** Z wyjątkiem podklas 1.4, 1.5 i 1.6, nalepki ostrzegawcze klasy 1 zawierają w dolnej połowie nad numerem klasy numer podklasy oraz literę grupy zgodności materiału lub przedmiotu. Nalepki ostrzegawcze podklas 1.4, 1.5 i 1.6 zawierają w górnej połowie numer podklasy, a w dolnej połowie numer klasy i literę grupy zgodności.
- 5.2.2.2.1.5** Na nalepkach ostrzegawczych innych niż nalepki ostrzegawcze dla materiałów klasy 7, możliwe jest umieszczenie dodatkowego tekstu pod symbolem (innego niż numer klasy), ale tekst ten powinien być ograniczony do informacji opisujących rodzaj zagrożenia i środki ostrożności wymagane podczas przenoszenia sztuki przesyłki.
- 5.2.2.2.1.6** Symbole, tekst i cyfry powinny być dobrze czytelne i nieścieralne oraz powinny być naniesione na wszystkich nalepkach ostrzegawczych kolorem czarnym, z wyjątkiem:
- nalepki ostrzegawczej dla klasy 8, na których tekst (jeżeli występuje) oraz numer klasy powinny być naniesione kolorem białym, oraz
  - nalepek ostrzegawczych, mających tło zielone, czerwone lub niebieskie, na których mogą być naniesione kolorem białym,
  - nalepek ostrzegawczych klasy 5.2, na których symbol może być naniesiony kolorem białym, i
  - nalepek ostrzegawczych wzór nr 2.1, umieszczonych na butlach i nabojach gazowych dla gazów węglowodorowych skroplonych, na których mogą być one w kolorze naczynia, jeżeli zapewniony jest odpowiedni kontrast.
- 5.2.2.2.1.7** Wszystkie nalepki ostrzegawcze powinny być odporne na oddziaływanie warunków atmosferycznych, bez znaczącej utraty swojej efektywności.

5.2.2.2.2 Wzory nalepek ostrzegawczych

Numer wzoru nalepki ostrzegawczej	Podklasa lub kategoria	Symbol i kolor symbolu	Tło	Cyfra(-y) w dolnym rogu nalepki ostrzegawczej (kolor cyfry)	Wzór nalepki ostrzegawczej	Uwagi
Klasa 1: materiały wybuchowe i przedmioty z materiałami wybuchowymi						
1	Podklasa 1.1, 1.2, 1.3	Eksplodująca bomba: czarny	Pomarańczowe	1 (czarny)		** Dane dotyczące podklasy: brak danych, jeżeli wybuchowość przedstawia zagrożenie dodatkowe * Dane dotyczące grupy zgodności: brak danych, jeżeli wybuchowość przedstawia zagrożenie dodatkowe
1.4	Podklasa 1.4	1.4: czarny Wysokość cyfr około 30 mm, grubość około 5 mm (dla nalepki ostrzegawczej o wymiarach 100 x 100 mm)	Pomarańczowe	1 (czarny)		* Dane dotyczące grupy zgodności
1.5	Podklasa 1.5	1.5: czarny Wysokość cyfr około 30 mm, grubość około 5 mm (dla nalepki ostrzegawczej o wymiarach 100 x 100 mm)	Pomarańczowe	1 (czarny)		* Dane dotyczące grupy zgodności
1.6	Podklasa 1.6	1.6: czarny Wysokość cyfr około 30 mm, grubość około 5 mm (dla nalepki ostrzegawczej o wymiarach 100 x 100 mm)	Pomarańczowe	1 (czarny)		* Dane dotyczące grupy zgodności

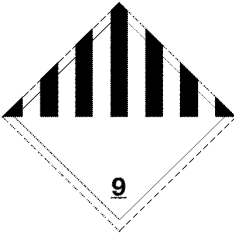

Numer wzoru nalepki ostrzegawczej	Podklasa lub kategoria	Symbol i kolor symbolu	Tło	Cyfra(-y) w dolnym rogu nalepki ostrzegawczej (kolor cyfry)	Wzór nalepki ostrzegawczej		Uwagi
Klasa 2 Gazy							
2.1	Gazy palne	Płomień: czarny lub biały (z wyjątkiem przypadków określonych w 5.2.2.2.1.6 d)	Czerwone	2 (czarny lub biały) (z wyjątkiem przypadków przewidzianych w 5.2.2.2.1.6 d))			-
2.2	Gazy niepalne nietrujące	Butla gazowa: czarny lub biały	Zielone	2 (czarny lub biały)			-
2.3	Gazy trujące	Czaszka i piszczele: czarny	Białe	2 (czarny)			-
Klasa 3 Materiały zapalne ciekłe							
3	-	Płomień: czarny lub biały	Czerwone	3 (czarny lub biały)			-

Numer wzoru nalepki ostrzegawczej	Podklasa lub kategoria	Symbol i kolor symbolu	Tło	Cyfra(y) w dolnym rogu nalepki ostrzegawczej (kolor cyfry)	Wzór nalepki ostrzegawczej	Uwagi
Klasa 4.1 Materiały zapalne stałe, materiały samoreaktywne, materiały polimeryzujące i materiały wybuchowe odczulone stałe						
4.1	-	Płomień: czarny	Białe i 7 czerwonych pionowych pasków	4 (czarny)		-
Klasa 4.2 Materiały podatne na samozapalenie						
4.2	-	Płomień: czarny	Górna połowa biała, dolna połowa czerwone	4 (czarny)		-
Klasa 4.3 Materiały wydzielające w zetknięciu z wodą gazy palne						
4.3	-	Płomień: czarny lub biały	Niebieskie	4 (czarny lub biały)	 	-

Numer wzoru nalepki ostrzegawczej	Podklasa lub kategoria	Symbol i kolor symbolu	Tło	Cyfra(y) w dolnym rogu nalepki ostrzegawczej (kolor cyfry)	Wzór nalepki ostrzegawczej	Uwagi
Klasa 5.1 Materiały utleniające						
5.1	-	Płomień nad okręgiem: czarny	Żółte	5.1 (czarny)		-
Klasa 5.2 Nadtlenki organiczne						
5.2	-	Płomień: czarny lub biały	Górna połowa czerwone, dolna połowa żółte	5.2 (czarny)	 	-
Klasa 6.1 Materiały trujące						
6.1	-	Czaszka i piszczel: czarny	Białe	6 (czarny)		-
Klasa 6.2 Materiały zakaźne						
6.2	-	Trzy półksiężycy nałożone na koło: czarny	Białe	6 (czarny)		W dolnej połowie nalepki ostrzegawczej mogą znajdować się napisy koloru czarnego W RAZIE USZKODZENIA LUB WYCIEKU NIEZWŁOCZNIE POWIADOMIĆ WŁADZE PUBLICZNEJ SŁUŻBY ZDROWIA

Numer wzoru nalepki ostrzegawczej	Podklasa lub kategoria	Symbol i kolor symbolu	Tło	Cyfra(-y) w dolnym rogu nalepki ostrzegawczej (kolor cyfry)	Wzór nalepki ostrzegawczej	Uwagi
Klasa 7 Materiały promieniotwórcze						
7A	Kategoria I - BIAŁA	Trójkąt: czarny	Białe	7 (czarny)		W dolnej połowie nalepki ostrzegawczej obowiązkowy tekst koloru czarnego: „RADIOACTIVE” „CONTENTS ...” „ACTIVITY ...” Za słowem „RADIOACTIVE” powinna znajdować się jedna czerwona pionowa kreska
7B	Kategoria II - ŻÓŁTA	Trójkąt: czarny	Górna połowa: żółte z białym obrzeżem, dolna połowa: białe	7 (czarny)		W dolnej połowie nalepki ostrzegawczej obowiązkowy tekst koloru czarnego: „RADIOACTIVE” „CONTENTS ...” „ACTIVITY ...” W czarnym prostokącie: „TRANSPORT INDEX” Za słowem „RADIOACTIVE” powinna znajdować się dwie czerwone pionowe kreski
7C	Kategoria III - ŻÓŁTA	Trójkąt: czarny	Górna połowa: żółte z białym obrzeżem, dolna połowa: białe	7 (czarny)		W dolnej połowie nalepki ostrzegawczej obowiązkowy tekst koloru czarnego: „RADIOACTIVE” „CONTENTS ...” „ACTIVITY ...” W czarnym prostokącie: „TRANSPORT INDEX” Za słowem „RADIOACTIVE” powinna znajdować się trzy czerwone pionowe kreski
7E	Materiał rozszczepialne	-	Białe	7 (czarny)		Obowiązkowy tekst koloru czarnego: w górnej połowie nalepki ostrzegawczej: „FISSILE”, w dolnej połowie nalepki ostrzegawczej w czarnym prostokącie: „CRITICALITY SAFETY INDEX”

Numer wzoru nalepki ostrzegawczej	Podklasa lub kategoria	Symbol i kolor symbolu	Tło	Cyfra(-y) w dolnym rogu nalepki ostrzegawczej (kolor cyfry)	Wzór nalepki ostrzegawczej	Uwagi
Klasa 8 Materiały żrące						
8	-	Krople spadające z dwóch probówek i działające na rękę i metal czarny	Górna połowa biała, dolna połowa czarna z białym obrzeżem	8 (biały)		-
Klasa 9 Różne materiały i przedmioty niebezpieczne						
9	-	W górnej połowie 7 pionowych pasków: czarny	Białe	9 z podkreśleniem (czarny)		-
9A	-	W górnej połowie 7 pionowych pasków, w dolnej połowie grupa ogni, jedno uszkodzone i emitujące płomień: czarny	Białe	9 z podkreśleniem (czarny)		-

Dział 5.3

Umieszczanie dużych nalepek ostrzegawczych oraz znakowanie

- Uwagi:** 1. W odniesieniu do umieszczania dużych nalepek ostrzegawczych i znakowania kontenerów, kontenerów do przewozu luzem, MEGC, kontenerów-cystern i cystern przenośnych używanych w łańcuchu przewozowym, który obejmuje przewóz drogą morską, patrz także 1.1.4.2.1.
2. Zgodnie z GHS piktogram GHS, niewymagany w RID, powinien pojawiać się podczas przewozu tylko jako część kompletnej etykiety GHS a nie samodzielnie (patrz 1.4.10.4.4 GHS).

5.3.1 Umieszczanie dużych nalepek ostrzegawczych

5.3.1.1 Przepisy ogólne

5.3.1.1.1 Jeżeli wymagają tego przepisy niniejszego rozdziału, to znaki i duże nalepki ostrzegawcze powinny być umieszczane na zewnętrznej powierzchni kontenerów wielkich, kontenerów do przewozu luzem, MEGC, kontenerów-cystern, cystern przenośnych i wagonów. Te znaki i duże nalepki ostrzegawcze powinny odpowiadać numerom wzorów znaków i nalepek ostrzegawczych wskazanych w dziale 3.2 tabela A kolumna (5) i ewentualnie (6), dla towarów niebezpiecznych znajdujących się w kontenerze wielkim, kontenerze do przewozu luzem, MEGC, kontenerze-cysternie, cysternie przenośnej lub wagonie i odpowiadać warunkom podanym w 5.3.1.7. Duże nalepki ostrzegawcze powinny być nanoszone albo na podłoże o kontrastowym kolorze, albo powinny mieć kropkowaną lub ciągłą zewnętrzną linię krawędzi. Duże nalepki ostrzegawcze powinny być odporne na warunki atmosferyczne i zapewnić trwałość oznakowania podczas całego przewozu.

Uwaga: W odniesieniu do znaków manewrowania wzory nr 13 i 15 patrz także w 5.3.4.

5.3.1.1.2 Jeżeli w wagonie lub kontenerze wielkim przewożone są materiały lub przedmioty klasy 1 należące do dwóch lub więcej grup zgodności, to na dużych nalepkach ostrzegawczych nie powinna być podawana grupa zgodności. Wagony i kontenery wielkie zawierające materiały lub przedmioty należące do różnych podklas powinny być zaopatrzone jedynie w duże nalepki ostrzegawcze zgodne z wzorem odpowiadającym podklasie o największym zagrożeniu, według następującej kolejności:

1.1 (najbardziej niebezpieczna) 1.5, 1.2, 1.3, 1.6, 1.4 (najmniej niebezpieczna).

Jeżeli przewożone są materiały o kodzie klasyfikacyjnym 1.5D z materiałami lub przedmiotami podklasy 1.2, to ten wagon lub kontener wielki powinien być zaopatrzony w duże nalepki ostrzegawcze dla podklasy 1.1.

Duże nalepki ostrzegawcze nie są wymagane przy przewozie materiałów wybuchowych lub przedmiotów z materiałami wybuchowymi o kodzie klasyfikacyjnym 1.4S.

Wagony i kontenery wielkie, zawierające sztuki przesyłek przewożone jako przesyłka wojskowa w rozumieniu 1.5.2 i zgodnie z 5.2.2.1.8 nieoznakowane nalepkami ostrzegawczymi, powinny być oznakowane dużymi nalepkami ostrzegawczymi podanymi w dziale 3.2 tabela A kolumna (5), na każdym boku w przypadku wagonów oraz na wszystkich na obu bokach i obu czołach w przypadku kontenerów wielkich.

5.3.1.1.3 W odniesieniu do klasy 7 duża nalepka ostrzegawcza dotycząca zagrożenia dominującego powinna być zgodna ze wzorem nr 7D, przedstawionym w 5.3.1.7.2. Ta duża nalepka ostrzegawcza nie jest wymagana dla wagonów lub kontenerów wielkich przewożących wyłączone sztuki przesyłek.

Jeżeli na wagonach, kontenerach wielkich, MEGC, kontenerach-cysternach lub cysternach przenośnych wymagane jest umieszczenie nalepek ostrzegawczych i dużych nalepek ostrzegawczych dla klasy 7, to zamiast dużej nalepki ostrzegawczej wzór nr 7D można umieścić powiększoną wymaganą nalepkę ostrzegawczą wzór nr 7A, 7B lub 7C. W takim przypadku wymiary nalepki ostrzegawczej nie powinny być mniejsze niż 250 × 250 mm.

5.3.1.1.4 Dla klasy 9 duża nalepka ostrzegawcza powinna być zgodna ze wzorem nr 9 podanym w 5.2.2.2.2; nalepka ostrzegawcza wzór nr 9A nie powinna być używana jako duża nalepka ostrzegawcza.

5.3.1.1.5 Kontenery wielkie, MEGC, kontenery-cysterny, cysterny przenośne lub wagony, zawierające towary należące do więcej niż jednej klasy, nie muszą być zaopatrzone w duże nalepki ostrzegawcze odnoszące się do zagrożeń dodatkowych, jeżeli zagrożenia te wskazane są przez duże nalepki ostrzegawcze dotyczące zagrożeń podstawowych lub dodatkowych.

5.3.1.1.6 Duże nalepki ostrzegawcze, które nie dotyczą przewożonych towarów lub ich pozostałości, powinny być zdjęte lub zakryte.

5.3.1.1.7 Jeżeli duże nalepki ostrzegawcze są umieszczone na tablicach ruchomych, to powinny być one tak wykonane i zabezpieczone, aby wykluczyć możliwość przestawienia lub poluzowania podczas przewozu (w szczególności wskutek uderzeń i niezamierzonego działania).

5.3.1.2 Umieszczanie dużych nalepek ostrzegawczych na kontenerach wielkich, kontenerach do przewozu luzem, MEGC, kontenerach-cysternach i cysternach przenośnych

Duże nalepki ostrzegawcze powinny być umieszczone na obu bokach i na obu czołach kontenera wielkiego, kontenera do przewozu luzem, MEGC, kontenera-cysterny lub cysterny przenośnej, oraz na dwóch przeciwległych bokach kontenera do przewozu luzem elastycznego.

Jeżeli w wielokomorowym kontenerze-cysternie lub wielokomorowej cysternie przenośnej, przewożone są dwa lub więcej towarów niebezpiecznych, to należy umieszczać odpowiednie duże nalepki ostrzegawcze na obu bokach każdej komory i po jednym wzorze tych dużych nalepek ostrzegawczych na obu czołach. Jeżeli wszystkie komory powinny być oznakowane takimi samymi dużymi nalepkami ostrzegawczymi, to mogą być one umieszczone tylko jednokrotnie na każdym boku i na każdym czole kontenera-cysterny lub cysterny przenośnej.

5.3.1.3 Umieszczanie dużych nalepek ostrzegawczych na wagonach przewożących kontenery wielkie, kontenery do przewozu luzem, MEGC, kontenery-cysterny lub cysterny przenośne

Uwaga: Nanoszenie dużych nalepek ostrzegawczych na wagony używane do przewozów kombinowanych, patrz 1.1.4.4.

Jeżeli duże nalepki ostrzegawcze umieszczone na kontenerach wielkich, kontenerach do przewozu luzem, MEGC, kontenerach cysternach, cysternach przenośnych nie są widoczne z zewnątrz wagonów, to takie same duże nalepki ostrzegawcze powinny być umieszczone na obu bokach wagonu. Poza tym przypadkiem, nie wymaga się umieszczenia dużych nalepek ostrzegawczych na tym wagonie.

5.3.1.4 Umieszczanie dużych nalepek ostrzegawczych na wagonach przeznaczonych do przewozu luzem, wagonach-cysternach, wagonach-bateriach i wagonach z cysternami odejmowalnymi

Duże nalepki ostrzegawcze powinny być umieszczone na obu bokach wagonów.

Jeżeli w wielokomorowym wagonie-cysternie lub wielokomorowej cysternie odejmowalnej umieszczonej na wagonie, przewożone są dwa lub więcej towarów niebezpiecznych, to odpowiednie duże nalepki ostrzegawcze powinny być umieszczone na obu bokach na wysokości odpowiedniej komory. Jeżeli wszystkie komory powinny być oznakowane takimi samymi dużymi nalepkami ostrzegawczymi, to mogą być one umieszczone tylko jednokrotnie na każdym boku.

Jeżeli wymaga się umieszczenia na tej samej komorze więcej niż jednej dużej nalepki ostrzegawczej, to te duże nalepki ostrzegawcze powinny być umieszczone obok siebie.

5.3.1.5 Umieszczanie dużych nalepek ostrzegawczych na wagonach przewożących tylko sztuki przesyłek

Duże nalepki ostrzegawcze powinny być umieszczone na obu bokach wagonu.

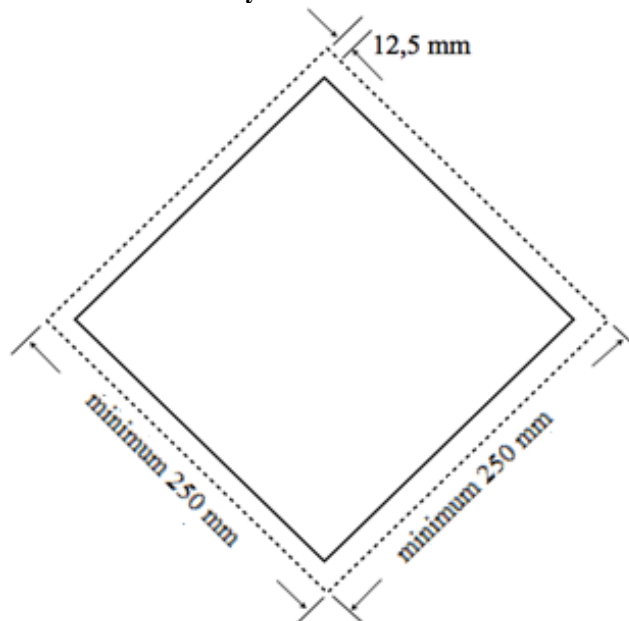
5.3.1.6 Umieszczanie dużych nalepek ostrzegawczych na próżnych wagonach-cysternach, wagonach-bateriach, MEGC, kontenerach-cysternach i cysternach przenośnych oraz na próżnych wagonach i kontenerach wielkich przeznaczonych do przewozu luzem

Nieoczyszczone, nieodgazowane lub nieodkażone próżne wagony-cysterny, wagony z cysternami odejmowalnymi, wagony-baterie, MEGC, kontenery-cysterny i cysterny przenośne oraz nieoczyszczone lub nieodkażone próżne wagony i kontenery wielkie przeznaczone dla przewozu luzem, powinny być oznakowane dużymi nalepkami ostrzegawczymi, w które były zaopatrzone dla przewozu poprzednich ładunków.

5.3.1.7 Opis dużych nalepek ostrzegawczych

5.3.1.7.1 Z wyjątkiem podanym w 5.3.1.7.2 dla dużej nalepki ostrzegawczej dla klasy 7 i w 5.3.6.2 dla znaku dla materiałów zagrażających środowisku, duża nalepka ostrzegawcza powinna być zgodna z rysunkiem 5.3.1.7.1.

Rysunek 5.3.1.7.1

Duża nalepka ostrzegawcza (nie dotyczy nalepek ostrzegawczych dla klasy 7)

Duża nalepka ostrzegawcza powinna mieć kształt kwadratu ustawionego pod kątem 45° (kształt rombu). Wymiary powinny być nie mniejsze niż 250×250 mm (do krawędzi dużej nalepki ostrzegawczej). Wewnątrz rombu powinny być poprowadzone linie równoległe do krawędzi rombu i w odległości 12,5 mm od jego krawędzi. Kolory symbolu i linii wewnątrz rombu powinny być zgodne z nalepką ostrzegawczą dla danej klasy lub podklasy towaru niebezpiecznego. Rozmieszczenie i wymiary symbolu/cyfry klasy lub podklasy powinny być proporcjonalne do opisanych w 5.2.2.2 dla odpowiedniej klasy lub podklasy danego towaru niebezpiecznego. Na dużej nalepce ostrzegawczej powinien być podany numer klasy lub podklasy (a dla towarów klasy 1, litera grupy zgodności) danego towaru niebezpiecznego w sposób określony w 5.2.2.2 dla odpowiedniej nalepki ostrzegawczej, cyframi o wysokości nie mniejszej niż 25 mm. Elementy nalepki ostrzegawczej, dla których nie podano wymiarów powinny być proporcjonalne do odpowiednich elementów pokazanych na rysunku powyżej.

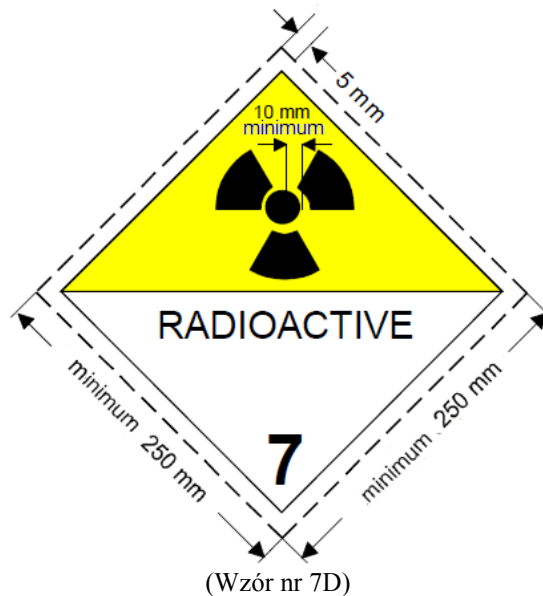
Zastosowanie mają także wymagania podane w 5.2.2.1.2.

Odstępstwa podane w 5.2.2.1 drugie zdanie, 5.2.2.2.1.3 trzecie zdanie i 5.2.2.2.1.5 dla nalepek ostrzegawczych obowiązują również dla dużych nalepek ostrzegawczych.

5.3.1.7.2 Duża nalepka ostrzegawcza dla klasy 7 powinna mieć wymiary nie mniejsze niż 250×250 mm; wewnątrz nalepki ostrzegawczej w odległości 5 mm od jej krawędzi powinna przebiegać czarna, równoległa linia; wygląd dużej nalepki ostrzegawczej powinien odpowiadać wzorowi podanemu poniżej (wzór nr 7D). Wysokość cyfry „7” powinna być nie mniejsza niż 25 mm. Tło górnej połowy dużej nalepki ostrzegawczej powinno być żółte, a dolnej połowy białe; trójlistek i napisy powinny być czarne. Napis „RADIOACTIVE” zamieszczony w dolnej połowie tej dużej nalepki ostrzegawczej może być zastąpiony odpowiednim numerem UN przesyłki.

Duża nalepka ostrzegawcza dla materiałów promieniotwórczych klasy 7

Symbol (trójlistek): czarny; tło: górna połowa żółta z białym obrzeżem, dolna połowa biała;

W dolnej połowie należy umieścić napis „**RADIOACTIVE**” lub zamiast napisu właściwy numer UN;
cyfra „7” w dolnym rogu.

5.3.1.7.3 Dla kontenerów-cystern i cystern przenośnych o pojemności nie większej niż 3 m³, duże nalepki ostrzegawcze mogą być zastąpione nalepkami ostrzegawczymi zgodnymi z 5.2.2.2. Jeżeli te nalepki ostrzegawcze nie będą widoczne z zewnątrz wagonu, to na oba boki wagonu powinny być naniesione duże nalepki ostrzegawcze zgodne z 5.3.1.7.1.

5.3.1.7.4 Jeżeli wielkość i konstrukcja wagonu jest taka, że dostępna powierzchnia dla naniesienia wymaganych dużych nalepek ostrzegawczych jest zbyt mała, to ich wymiary mogą zostać zmniejszone do wymiarów 150 × 150 mm. W takim przypadku nie stosuje się wymagań określonych dla pozostałych wymiarów symboli, linii, cyfr i liter.

5.3.2 Oznakowanie tablicami pomarańczowymi

5.3.2.1 Przepisy ogólne dotyczące oznakowania tablicami pomarańczowymi

Uwaga: Oznakowywanie tablicami pomarańczowymi wagonów używanych do przewozu kombinowanego patrz 1.1.4.4.

5.3.2.1.1 Podczas przewozu towarów, dla których w dziale 3.2 tabela A kolumna (20) przyporządkowano numer zagrożenia, powinna być umieszczona na każdym boku:

- wagonów-cystern,
- wagonów-baterii,
- wagonów z cysternami odejmowalnymi,
- kontenerów-cystern,
- MEGC,
- cystern przenośnych,
- wagonów dla przewozu luzem,
- kontenerów małych lub kontenerów wielkich dla przewozu luzem,
- wagonu lub kontenera przewożącego zapakowane materiały promieniotwórcze z jednym numerem UN na warunkach używania wyłącznego, i bez innych materiałów niebezpiecznych,

prostokątna tablica pomarańczowa zgodna z 5.3.2.2.1, w taki sposób, aby była dobrze widoczna.

Tablice pomarańczowe powinny być założone także na każdym boku jednostek ładunkowych cargo, w których wbudowane są baterie litowe (UN 3536).

Tablica pomarańczowa może być założona na każdym boku wagonu zawierającego ładunek całkowity złożony ze sztuk przesyłek jednego i tego samego materiału lub przedmiotu.

5.3.2.1.2 Na tablicach pomarańczowych powinien być umieszczony numer zagrożenia oraz numer UN, zgodnie z 5.3.2.2.2, podany dla przewożonego towaru w dziale 3.2 tabela A odpowiednio w kolumnie (20) i w kolumnie (1).

Podczas przewozu w wagonach-cysternach, w wagonach-bateriach, w wagonach z cysternami odejmowalnymi, w kontenerach-cysternach, MEGC lub w cysternach przenośnych, które zawierają różne materiały w oddzielnych zbiornikach lub oddzielnych komorach tej samej cysterny, nadawca powinien umieścić podane w 5.3.2.1.1 tablice pomarańczowe z odpowiednimi numerami, w sposób wyraźnie

widoczny na obu bokach każdego zbiornika lub komory zbiornika, równoległe do osi podłużnej wagonu, kontenera-cysterny lub cysterny przenośnej.

5.3.2.1.3 (zarezerwowany)

5.3.2.1.4 (zarezerwowany)

5.3.2.1.5 Jeżeli tablice pomarańczowe założone zgodnie z 5.3.2.1.1 na kontenery, kontenery do przewozu luzem, kontenery-cysterny, MEGC lub cysterny przenośne, nie są dobrze widoczne na zewnątrz przewożącego je wagonu, to takie same tablice pomarańczowe powinny być założone na obu bokach wagonu.

Uwaga: Ten przepis nie musi być stosowany do oznakowania tablicą pomarańczową wagonów krytych i wagonów przykrytych oponczką, przewożących cysterny o pojemności nie większej niż 3000 litrów.

5.3.2.1.6 (skreślony)

5.3.2.1.7 Przepisy od 5.3.2.1.1 do 5.3.2.1.5 ważne są także dla nieczyszczonych, nieodgazowanych lub nieodkazonych próżnych:

- wagonów-cystern,
- wagonów-baterii,
- wagonów z cysternami odejmowalnymi,
- kontenerów-cystern,
- cystern przenośnych,
- MEGC,

jak również nieczyszczonych lub nieodkazonych próżnych wagonów, kontenerów wielkich i kontenerów małych dla przewozu luzem.

5.3.2.1.8 Tablice pomarańczowe nie dotyczące przewożonych towarów niebezpiecznych lub ich pozostałości, powinny być zdjęte lub zakryte. Jeżeli tablice pomarańczowe są zakryte, to zakrycie powinno być całkowite i jeszcze skuteczne po 15 minutach przebywania w ogniu.

5.3.2.2 Opis tablic pomarańczowych

5.3.2.2.1 Tablice pomarańczowe mogą być odblaskowe i powinny mieć szerokość 40 cm i wysokość 30 cm, brzegi tablicy powinny być obwiedzione czarnym pasem o szerokości 15 mm. Użyty materiał powinien być odporny na warunki atmosferyczne i zapewniać długotrwałość oznakowania. Tablica pomarańczowa nie powinna odpaść z zamocowania po 15 minutach przebywania w ogniu. Powinna pozostawać mocno zamocowana niezależnie od pozycji wagonu.

Tablice pomarańczowe mogą być zastąpione przez folię samoprzylepną, malowanie lub w każdy inny równoważny sposób. To alternatywne oznakowanie powinno odpowiadać wymaganiom niniejszego podrozdziału, z wyjątkiem 5.3.2.2.1 i 5.3.2.2.2 dotyczących odporności na ogień.

Uwaga: Barwa tablicy pomarańczowej w warunkach normalnej eksploatacji powinna posiadać współrzędne trójchromatyczne leżące wewnątrz pola wykresu kolorymetrycznego utworzonego przez połączenie następujących współrzędnych:

Współrzędne trójchromatyczne naroży pola wykresu kolorymetrycznego				
x	0,52	0,52	0,578	0,618
y	0,38	0,40	0,422	0,38

Współczynnik luminancji koloru bezodblaskowego: $\beta \geq 0,22$, koloru odblaskowego: $\beta > 0,12$.

Wzorzec przeliczeniowy E, wzorcowe źródło światła C, normalny kąt padania 45° , kąt widzenia 0° .

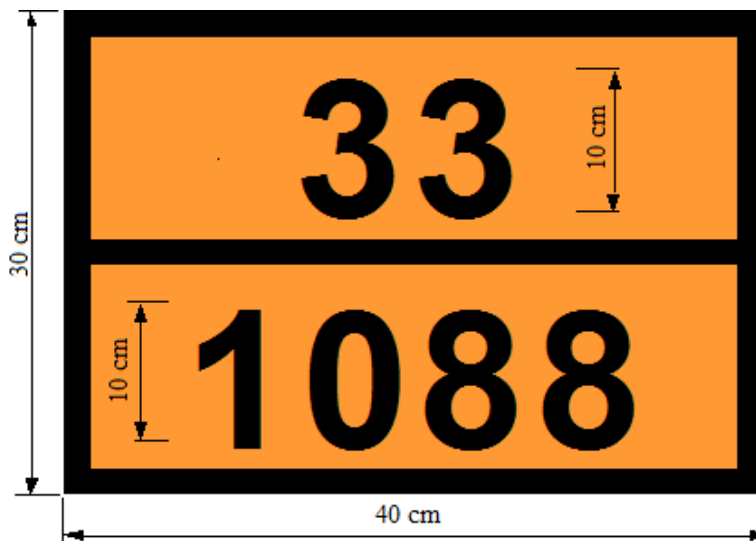
Powierzchniowy współczynnik odbłasku przy kącie oświetlenia 5° i kącie obserwacji $0,2^\circ$: nie mniejszy niż $20 \text{ cd} \times \text{lx}^{-1} \times \text{m}^{-2}$.

5.3.2.2.2 Numer zagrożenia oraz numer UN powinny składać się z czarnych cyfr o wysokości 100 mm i grubości linii 15 mm. Numer zagrożenia powinien być umieszczony w górnej części, zaś numer UN powinien być umieszczony w dolnej części tablicy pomarańczowej; numery te powinny być oddzielone od siebie czarną poziomą linią o szerokości 15 mm przechodzącą przez środek tablicy (patrz 5.3.2.2.3).

Numer zagrożenia i numer UN powinny być nieusuwalne i jeszcze czytelne po 15 minutach przebywania w ogniu.

Wymienne cyfry i litery na tablicy przedstawiające numer zagrożenia i numer UN, powinny pozostawać na swoich miejscach podczas przewozu, niezależnie od pozycji wagonu.

5.3.2.2.3 Przykład tablicy pomarańczowej zawierającej numer zagrożenia oraz numer UN

Numer zagrożenia (2 lub 3 cyfry, które w określonych przypadkach są poprzedzone literą „X”)

Numer UN (4 cyfry)

Tło: pomarańczowe; obwódka, linia pozioma i cyfry: czarne; szerokość linii: 15 mm.

5.3.2.2.4 Dopuszczalna tolerancja wymiarów podanych w tym ustępie wynosi $\pm 10\%$.

5.3.2.2.5 Jeżeli tablica pomarańczowa lub oznakowanie alternatywne, zgodnie z 5.3.2.2.1, jest umieszczona na tablicach ruchomych, to powinny być one tak wykonane i zabezpieczone, aby wykluczyć możliwość przestawienia lub poluzowania podczas przewozu (w szczególności wskutek uderzeń i niezamierzonego działania).

5.3.2.3 Znaczenie numerów zagrożenia

5.3.2.3.1 Numer zagrożenia dla materiałów klas 2 do 9, składa się z dwóch lub trzech cyfr.

Ogólnie - cyfry wskazują na następujące zagrożenia:

- 2 wydzielanie się gazu spowodowane ciśnieniem lub reakcją chemiczną
- 3 zapalność materiałów ciekłych (pary) i gazów lub samonagrzewanie się materiałów ciekłych
- 4 zapalność materiałów stałych lub samonagrzewanie się materiałów stałych
- 5 działanie utleniające (wzmagające palenie)
- 6 działanie trujące lub ryzyko zakażenia
- 7 działanie promieniotwórcze
- 8 działanie żrące
- 9 ryzyko samorzutnej gwałtownej reakcji.

Uwaga: Ryzyko samorzutnej gwałtownej reakcji określone cyfrą 9 oznacza możliwość eksplozji, rozkładu lub polimeryzacji z wydzieleniem znacznej ilości ciepła lub gazów palnych i/lub trujących, wynikających z właściwości materiału.

Podwojenie cyfry wskazuje na nasilenie oznaczonego nią zagrożenia.

Jeżeli zagrożenie stwarzane przez dany materiał może być wystarczająco określone jedną cyfrą, to stawia się po tej cyfrze zero.

Następujące zestawienia cyfr mają szczególne znaczenie:

22, 323, 333, 362, 382, 423, 44, 446, 462, 482, 539, 606, 623, 642, 823, 842, 90 i 99 (patrz 5.3.2.3.2).

Jeżeli numer dla oznaczenia zagrożenia jest poprzedzony literą „X”, to oznacza to, że materiał niebezpiecznie reaguje z wodą. Przy takich materiałach można stosować wodę tylko w porozumieniu z ekspertami.

Dla materiałów i przedmiotów klasy 1, jako numery zagrożenia należy stosować kody klasyfikacyjne według działu 3.2 tabela A kolumna (3b). Kod klasyfikacyjny składa się z:

- numeru podklasy zgodnie z 2.2.1.1.5; i
- litery grupy zgodności zgodnie z 2.2.1.16.

- 5.3.2.3.2** Podane w dziale 3.2 tabela A kolumna (20), numery zagrożenia posiadają następujące znaczenie:
- 20 gaz duszący lub gaz niestwarzający zagrożenia dodatkowego;
  - 22 gaz schłodzony skroplony duszący;
  - 223 gaz schłodzony skroplony palny;
  - 225 gaz schłodzony skroplony utleniający (wzmagający palenie);
  - 23 gaz palny;
  - 238 gaz palny żrący;
  - 239 gaz palny, który może samorzutnie powodować gwałtowną reakcję;
  - 25 gaz utleniający;
  - 26 gaz trujący;
  - 263 gaz trujący palny;
  - 265 gaz trujący utleniający (wzmagający palenie);
  - 268 gaz trujący żrący;
  - 28 gaz żrący;
  - 285 gaz żrący utleniający;

  - 30 materiał zapalny ciekły (temperatura zapłonu od 23 °C do 60 °C włącznie), lub materiał zapalny ciekły lub materiał zapalny stały stopiony o temperaturze zapłonu wyższej niż 60 °C, podgrzany do temperatury równej lub wyższej od swojej temperatury zapłonu, lub materiał samonagrzewający się ciekły;
  - 323 materiał zapalny ciekły, który reaguje z wodą wydzielając gazy palne;
  - X323 materiał zapalny ciekły, który reaguje niebezpiecznie z wodą³⁾ wydzielając gazy palne;
  - 33 materiał łatwo zapalny ciekły (temperatura zapłonu niższa niż 23 °C);
  - 333 materiał piroforyczny ciekły;
  - X333 materiał piroforyczny ciekły, który reaguje niebezpiecznie z wodą³⁾;
  - 336 materiał łatwo zapalny ciekły trujący;
  - 338 materiał łatwo zapalny ciekły żrący;
  - X338 materiał łatwo zapalny ciekły żrący, który reaguje niebezpiecznie z wodą³⁾;
  - 339 materiał łatwo zapalny ciekły, który może samorzutnie powodować gwałtowną reakcję;
  - 36 materiał zapalny ciekły (temperatura zapłonu od 23 °C do 60 °C włącznie) słabo trujący, lub materiał samonagrzewający się ciekły trujący;
  - 362 materiał zapalny ciekły trujący, który reaguje z wodą wydzielając gazy palne;
  - X362 materiał zapalny ciekły trujący, który reaguje niebezpiecznie z wodą³⁾ wydzielając gazy palne;
  - 368 materiał zapalny ciekły trujący żrący;
  - 38 materiał zapalny ciekły (temperatura zapłonu od 23 °C do 60 °C włącznie) słabo żrący, lub materiał samonagrzewający się ciekły żrący;
  - 382 materiał zapalny ciekły żrący, który reaguje z wodą wydzielając gazy palne;
  - X382 materiał zapalny ciekły żrący, który reaguje niebezpiecznie z wodą³⁾ wydzielając gazy palne;
  - 39 materiał zapalny ciekły, który może samorzutnie powodować gwałtowną reakcję;

  - 40 materiał zapalny stały, lub materiał samoreaktywny, lub materiał samonagrzewający się, lub materiał polimeryzujący;
  - 423 materiał stały, który reaguje z wodą wydzielając gazy palne, lub materiał zapalny stały, który reaguje z wodą wydzielając gazy palne, lub materiał samonagrzewający się stały, który reaguje z wodą wydzielając gazy palne;
  - X423 materiał stały, który reaguje niebezpiecznie z wodą³⁾ wydzielając gazy palne, lub materiał zapalny stały, który reaguje niebezpiecznie z wodą³⁾ wydzielając gazy palne, lub materiał samonagrzewający się stały, który reaguje niebezpiecznie z wodą³⁾ wydzielając gazy palne;
  - 43 materiał samozapalny (piroforyczny) stały;
  - X432 materiał samozapalny (piroforyczny) stały, który reaguje niebezpiecznie z wodą³⁾ wydzielając gazy palne;
  - 44 materiał zapalny stały stopiony w podwyższonej temperaturze;
  - 446 materiał zapalny stały trujący stopiony w podwyższonej temperaturze;
  - 46 materiał zapalny stały trujący, lub materiał samonagrzewający się stały trujący;

³⁾ Wodę wolno stosować tylko w porozumieniu z ekspertami.

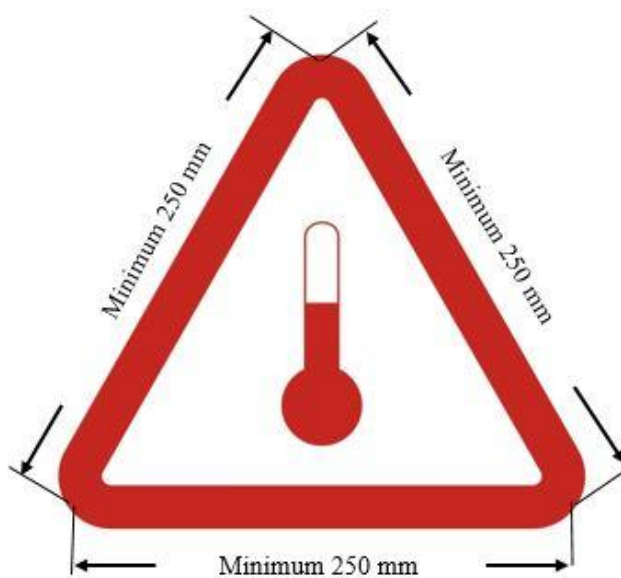
- 462 materiał trujący stały, który reaguje z wodą wydzielając gazy palne;
- X462 materiał stały, który reaguje niebezpiecznie z wodą³⁾ wydzielając gazy trujące;
- 48 materiał zapalny stały żrący lub materiał samonagrzewający się stały żrący;
- 482 materiał żrący stały, który reaguje z wodą wydzielając gazy palne;
- X482 materiał stały, który reaguje niebezpiecznie z wodą³⁾ wydzielając gazy żrące;
- 50 materiał utleniający (wzmagający palenie);
- 539 nadtlenek organiczny zapalny;
- 55 materiał silnie utleniający (wzmagający palenie);
- 556 materiał silnie utleniający (wzmagający palenie) trujący;
- 558 materiał silnie utleniający (wzmagający palenie) żrący;
- 559 materiał silnie utleniający (wzmagający palenie), który może samorzutnie powodować gwałtowną reakcję;
- 56 materiał utleniający (wzmagający palenie) trujący;
- 568 materiał utleniający (wzmagający palenie) trujący żrący;
- 58 materiał utleniający (wzmagający palenie) żrący;
- 59 materiał utleniający (wzmagający palenie), który może samorzutnie powodować gwałtowną reakcję;
- 60 materiał trujący lub słabo trujący;
- 606 materiał zakaźny;
- 623 materiał trujący ciekły, który reaguje z wodą wydzielając gazy palne;
- 63 materiał trujący zapalny (temperatura zapłonu od 23 °C do 60 °C włącznie);
- 638 materiał trujący zapalny (temperatura zapłonu od 23 °C do 60 °C włącznie) żrący;
- 639 materiał trujący zapalny (temperatura zapłonu nie wyższa niż 60 °C), który może samorzutnie powodować gwałtowną reakcję;
- 64 materiał trujący stały zapalny, lub materiał trujący stały samonagrzewający się;
- 642 materiał trujący stały, który reaguje z wodą wydzielając gazy palne;
- 65 materiał trujący utleniający (wzmagający palenie);
- 66 materiał silnie trujący;
- 663 materiał silnie trujący zapalny (temperatura zapłonu nie wyższa niż 60 °C);
- 664 materiał silnie trujący stały zapalny lub materiał silnie trujący stały samonagrzewający się;
- 665 materiał silnie trujący utleniający (wzmagający palenie);
- 668 materiał silnie trujący żrący;
- X668 materiał silnie trujący żrący, który reaguje niebezpiecznie z wodą³⁾;
- 669 materiał silnie trujący, który może samorzutnie powodować gwałtowną reakcję;
- 68 materiał trujący żrący;
- 687 materiał trujący żrący promieniotwórczy;
- 69 materiał trujący lub słabo trujący, który może samorzutnie powodować gwałtowną reakcję;
- 70 materiał promieniotwórczy;
- 768 materiał promieniotwórczy trujący żrący;
- 78 materiał promieniotwórczy żrący;
- 80 materiał żrący lub słabo żrący;
- X80 materiał żrący lub słabo żrący, który reaguje niebezpiecznie z wodą³⁾;
- 823 materiał żrący ciekły, który reaguje z wodą wydzielając gazy palne;
- 83 materiał żrący lub słabo żrący, zapalny (temperatura zapłonu od 23°C do 60°C włącznie)
- X83 materiał żrący lub słabo żrący, zapalny (temperatura zapłonu od 23 °C do 60°C włącznie), który reaguje niebezpiecznie z wodą³⁾;
- 836 materiał żrący lub słabo żrący, zapalny (temperatura zapłonu od 23 °C do 60 °C włącznie) i trujący;
- 839 materiał żrący lub słabo żrący, zapalny (temperatura zapłonu od 23 °C do 60 °C włącznie), który może samorzutnie powodować gwałtowną reakcję;
- X839 materiał żrący lub słabo żrący, zapalny (temperatura zapłonu od 23 °C do 60 °C włącznie), który może samorzutnie powodować gwałtowną reakcję i który reaguje niebezpiecznie z wodą³⁾;
- 84 materiał żrący stały zapalny lub materiał żrący stały samonagrzewający się;
- 842 materiał żrący stały, który reaguje z wodą wydzielając gazy palne;
- 85 materiał żrący lub słabo żrący, utleniający (wzmagający palenie);

- 856 materiał żrący lub słabo żrący, utleniający (wzmagający palenie) trujący;
- 86 materiał żrący lub słabo żrący, trujący;
- 87 materiał żrący promieniotwórczy;
- 88 materiał silnie żrący;
- X88 materiał silnie żrący, który reaguje niebezpiecznie z wodą³⁾;
- 883 materiał silnie żrący zapalny (temperatura zapłonu od 23 °C do 60 °C włącznie);
- 884 materiał silnie żrący stały zapalny lub materiał silnie żrący stały samonagrzewający się;
- 885 materiał silnie żrący utleniający (wzmagający palenie);
- 886 materiał silnie żrący trujący;
- X886 materiał silnie żrący trujący, który reaguje niebezpiecznie z wodą³⁾;
- 89 materiał żrący lub słabo żrący, który może samorzutnie powodować gwałtowną reakcję;
- 90 materiał zagrażający środowisku; różne materiały niebezpieczne;
- 99 różne materiały niebezpieczne przewożone w podwyższonej temperaturze.

5.3.3 Znak dla materiałów o podwyższonej temperaturze

Wagony-cysterny, kontenery-cysterny, cysterny przenośne, wagony specjalne lub kontenery wielkie lub specjalnie wyposażone wagony lub kontenery wielkie, zawierające materiały przekazane do przewozu lub przewożone w stanie ciekłym w temperaturze nie niższej niż 100 °C lub w stanie stałym w temperaturze nie niższej niż 240 °C, powinny mieć umieszczony w przypadku wagonów na obu bokach, a w przypadku kontenerów wielkich, kontenerów-cystern i cystern przenośnych, na obu bokach i na obu czołach znak pokazany na rysunku 5.3.3.

Rysunek 5.3.3

Znak stosowany przy przewozie materiałów o podwyższonej temperaturze

Znak powinien być trójkątem równobocznym. Znak powinien być w kolorze czerwonym. Wymiar boku powinien być nie mniejszy niż 250 mm. Jeżeli wymiary nie są określone, to wszystkie elementy powinny być proporcjonalne do pokazanych na powyższym rysunku. W przypadku kontenerów-cystern i cystern przenośnych o pojemności nie większej niż 3000 litrów, na których dostępna powierzchnia jest zbyt mała, aby nanieść wymagany znak, wymiary boków znaku mogą zostać zmniejszone do 100 mm. Znak powinien być odporny na warunki atmosferyczne i zapewnić trwałość oznakowania podczas całego przewozu.

5.3.4 Znaki manewrowania wzory nr 13 i 15

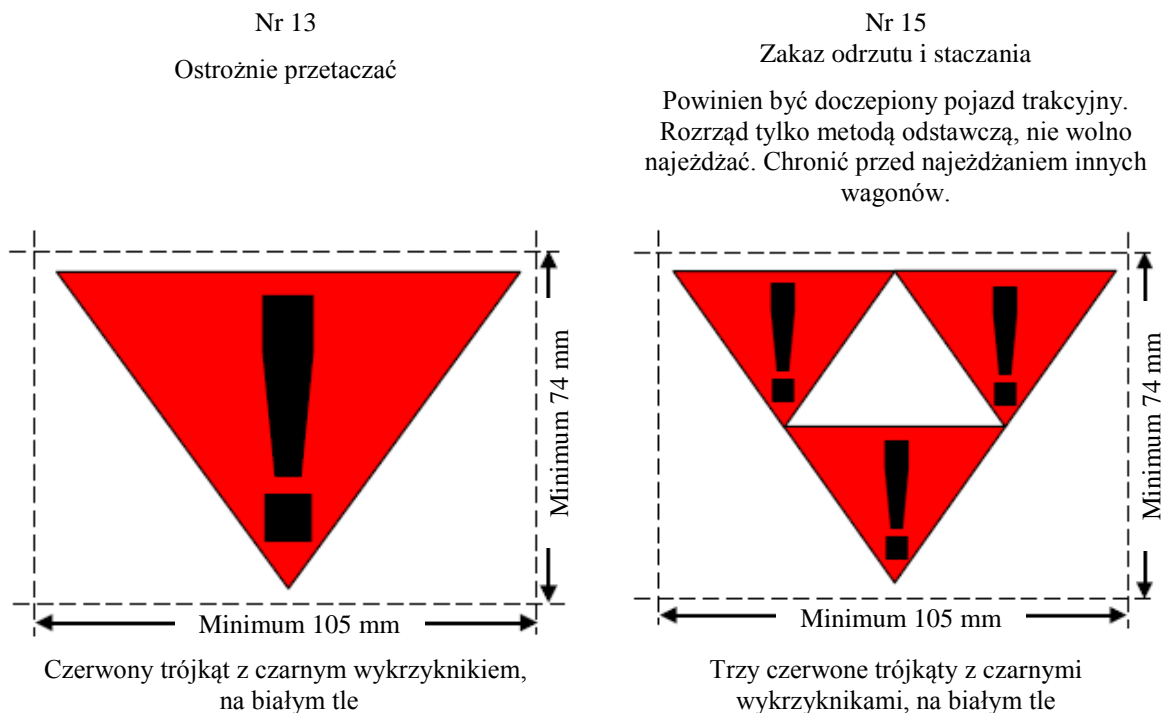
5.3.4.1 Przepisy ogólne

Przepisy ogólne podane w 5.3.1.1.1 i 5.3.1.1.6 oraz w 5.3.1.3 do 5.3.1.6 stosuje się także dla znaków manewrowania wzory nr 13 i 15.

Zamiast znaków manewrowania mogą być umieszczone nieścieralne znaki manewrowania odpowiadające dokładnie opisanym wzorom. Mogą one zawierać tylko czerwony trójkąt z czarnym wykrzyknikiem (podstawa nie mniejsza niż 100 mm, wysokość nie mniejsza niż 70 mm).

5.3.4.2 Opis znaków manewrowania wzory nr 13 i 15

Znaki manewrowania wzory nr 13 i 15 powinny być prostokątami formatu nie mniejszego niż A7 (74 × 105 mm).

5.3.5 Pas pomarańczowy

Wagony-cysterny przeznaczone do przewozu gazów skroplonych, schłodzonych skroplonych lub rozpuszczonych, powinny być oznaczone ciągłym nieodblaskowym pomarańczowym pasem⁴⁾ o szerokości około 30 cm, który otacza zbiornik na wysokości osi podłużnej zbiornika.

5.3.6 Znak dla materiałów zagrażających środowisku

5.3.6.1 Jeżeli zgodnie z przepisami 5.3.1 wymagane jest naniesienie dużej nalepki ostrzegawczej, to kontenery wielkie, kontenery do przewozu luzem, MEGC, kontenery-cysterny, cysterny przenośne i wagony, przewożące materiały niebezpieczne zagrażające środowisku odpowiadające kryteriom w 2.2.9.1.10, powinny być oznakowane znakiem dla materiałów zagrażających środowisku podanym w 5.2.1.8.3. Nie dotyczy to wyjątków podanych w 5.2.1.8.1.

5.3.6.2 Znak dla materiałów zagrażających środowisku dla kontenerów wielkich, kontenerów do przewozu luzem, MEGC, kontenerów-cystern, cystern przenośnych i wagonów powinien być zgodny z opisem w 5.2.1.8.3 i z rysunkiem 5.2.1.8.3, z tym że jego wymiary minimalne powinny wynosić 250 × 250 mm. W przypadku kontenerów-cystern i cystern przenośnych o pojemności nie większej niż 3000 litrów, na których dostępna powierzchnia jest zbyt mała, aby nanieść wymagany znak, wymiary boków znaku mogą zostać zmniejszone do 100 mm. Pozostałe przepisy rozdziału 5.3.1 dla dużych nalepek ostrzegawczych stosuje się analogicznie.

⁴⁾ Patrz 5.3.2.2.1 Uwaga.

Dział 5.4

Dokumentacja

5.4.0 Przepisy ogólne

5.4.0.1 Jeżeli nie przewidziano inaczej, to podczas każdego przewozu towarów wykonywanego zgodnie z RID powinny być załączone dokumenty określone w postanowieniach niniejszego działu.

5.4.0.2 Zezwala się na elektroniczne przetwarzanie danych (EPD) lub elektroniczną wymianę danych (EDI), jako uzupełnienie dokumentacji pisemnej lub w jej zastępstwie, pod warunkiem, że zdobywanie, gromadzenie i przetwarzanie tych elektronicznych danych spełnia wymagania prawne pod względem dowodowym oraz zapewni dostępność tych danych podczas przewozu w stopniu co najmniej takim, jak przy używaniu dokumentacji pisemnej.

5.4.0.3 Jeżeli informacje o przewozie towarów niebezpiecznych przekazywane są przewoźnikowi z wykorzystaniem EPD lub EDI, to nadawca powinien być w stanie przekazać te informacje przewoźnikowi w postaci dokumentu pisemnego, przy czym informacje powinny być podane w kolejności określonej w tym dziale.

5.4.1 Dokument przewozowy dla przewozu towarów niebezpiecznych i związane z nim informacje

5.4.1.1 Informacje ogólne wymagane w dokumencie przewozowym

5.4.1.1.1 W dokumencie przewozowym dla każdego nadawanego do przewozu materiału lub przedmiotu niebezpiecznego powinny być zawarte następujące informacje:

- a) numer UN poprzedzony literami „UN”;
- b) oficjalna nazwa przewozowa określona zgodnie z 3.1.2 i, jeżeli dotyczy (patrz 3.1.2.8.1), uzupełniona nazwą techniczną podaną w nawiasie (patrz 3.1.2.8.1.1);
- c) - dla materiałów i przedmiotów klasy 1: kod klasyfikacyjny podany w dziale 3.2 tabela A kolumna (3b);
Jeżeli w dziale 3.2 tabela A kolumna (5) podano numery wzorów nalepek ostrzegawczych inne niż 1, 1.4, 1.5, 1.6, 13 lub 15, to te wzory powinny być podane w nawiasie po kodzie klasyfikacyjnym;
- dla materiałów promieniotwórczych klasy 7: numer klasy „7”;
Uwaga: Dla materiałów promieniotwórczych z dodatkowymi zagrożeniami patrz także dział 3.3 przepis szczególny 172.
- dla baterii litowych UN 3090, 3091, 3480 i 3481: nr klasy „9”;
- dla innych materiałów i przedmiotów: numery wzorów nalepek ostrzegawczych podane w dziale 3.2 tabela A kolumna (5) lub stosowane według przepisu szczególnego z kolumny (6), z wyjątkiem znaku manewrowania wzór nr 13. W przypadku, gdy podano więcej numerów wzorów nalepek ostrzegawczych, numery następujące po pierwszym numerze powinny być podane w nawiasie. Dla materiałów i przedmiotów, dla których w dziale 3.2 tabela A kolumna (5) nie podano numerów wzorów nalepek ostrzegawczych, podaje się zamiast tego klasę zgodnie z kolumną (3a);
- d) grupa pakowania, w przypadku przyporządkowania do materiału, którą mogą poprzedzać litery „GP” (np. „GPII”) lub litery, które odpowiadają określeniu „grupa pakowania” w językach używanych zgodnie z 5.4.1.4.1;
Uwaga: Dla materiałów promieniotwórczych klasy 7 z dodatkowymi zagrożeniami, patrz dział 3.3 przepis szczególny 172 d).
- e) ilość i opis sztuk przesyłek, jeżeli ma zastosowanie (patrz także art. 7 § 1 h) i i) CIM); kod UN opakowania może być użyty tylko do uzupełnienia opisu rodzaju sztuki przesyłki (np. jedna skrzynia (4G));
Uwaga: Podanie ilości, typu i pojemności każdego opakowania wewnętrznego wewnątrz opakowania zewnętrznego w opakowaniu kombinowanym nie jest wymagane.
- f) ilość całkowita (wyrażona jako objętość względnie jako masa brutto lub netto) każdego towaru niebezpiecznego z różnym numerem UN, oficjalną nazwą przewozową lub grupą pakowania;
Uwaga 1: (zarezerwowany)
Uwaga 2: Dla towarów niebezpiecznych w urządzeniach lub wyposażeniu określonych w RID, wskazana ilość jest ilością całkowitą towarów niebezpiecznych w nich zawartych, odpowiednio w kilogramach lub litrach.
- g) nazwa i adres nadawcy (patrz także art. 7 § 1 b) CIM);
- h) nazwa i adres odbiorcy(-ów) (patrz także art. 7 § 1 g) CIM);
- i) deklaracja odpowiednio do postanowień umowy szczególnej;
- j) jeżeli wymagane jest oznakowanie zgodnie z 5.3.2.1, to numer zagrożenia należy wpisać przed literami „UN” poprzedzającymi numer UN (patrz a)). Numer zagrożenia jest także wymagany, jeżeli wagon z ładunkiem całkowitym zawierającym sztuki przesyłek z jednym i z tym samym towarem jest oznakowany zgodnie z 5.3.2.1.

Rozmieszczenie oraz kolejność informacji podawanych w dokumencie przewozowym są dowolne, z wyjątkiem informacji wymaganych w a), b), c) i d), które powinny być podane w kolejności a), b), c), d), bez wstawionych dalszych informacji pomiędzy nimi, z wyjątkami przewidzianymi w RID.

Przykłady dopuszczonych opisów towarów niebezpiecznych:

„UN 1098 ALKOHOL ALLILOWY, 6.1 (3), I” lub

„UN 1098 ALKOHOL ALLILOWY, 6.1 (3), GPI”

Jeżeli wymagane jest oznakowanie według rozdziału 5.3.2.1, to informacje w a), b), c), d) oraz j) powinny być podane według kolejności j), a), b), c), d), bez wstawionych dalszych informacji pomiędzy nimi, z wyjątkami przewidzianymi w RID.

Przykłady dopuszczonych opisów towarów niebezpiecznych z uwzględnieniem oznakowania wykazanego w 5.3.2.1:

„663, UN 1098 ALKOHOL ALLILOWY, 6.1 (3), I” lub

„663, UN 1098 ALKOHOL ALLILOWY, 6.1 (3), GPI”

5.4.1.1.2 Wymagane informacje w dokumencie przewozowym powinny być czytelne.

Pomimo użycia wielkich liter w dziale 3.1 i w dziale 3.2 tabela A do przedstawienia elementów, które powinny być częścią oficjalnej nazwy przewozowej, oraz pomimo użycia wielkich i małych liter w tym dziale do przedstawienia informacji wymaganych w dokumencie przewozowym, w celu zapisania informacji w dokumencie przewozowym użycie wielkich lub małych liter pozostawia się do wyboru.

5.4.1.1.3 Przepisy szczególne dotyczące odpadów

Jeżeli przewożone są odpady zawierające towary niebezpieczne (inne niż odpady promieniotwórcze), to oficjalna nazwa przewozowa powinna być poprzedzona wyrazem „ODPAD”, jeżeli określenie takie nie jest częścią oficjalnej nazwy przewozowej, np.:

- „UN 1230 ODPAD METANOL, 3 (6.1), II” lub

- „UN 1230 ODPAD METANOL, 3 (6.1), GPII” lub

- „UN 1993 ODPAD MATERIAŁ ZAPALNY CIEKŁY I.N.O. (toluen i alkohol etylowy), 3, II” lub

- „UN 1993 ODPAD MATERIAŁ ZAPALNY CIEKŁY I.N.O. (toluen i alkohol etylowy), 3, GPII” lub

jeżeli wymagane jest oznakowanie zgodne z 5.3.2.1:

- „336, UN 1230 ODPAD METANOL, 3 (6.1), II”, lub

- „336, UN 1230 ODPAD METANOL, 3 (6.1), GPII”

Przy zastosowaniu przepisu dla odpadów z 2.1.3.5.5, dane określone w 5.4.1.1.1 a) do d) powinny być uzupełnione następująco:

„ODPAD ZGODNIE Z 2.1.3.5.5” (np. „UN 3264 MATERIAŁ ŻRĄCY CIEKŁY KWAŚNY NIEORGANICZNY I.N.O., 8, II, ODPAD ZGODNIE 2.1.3.5.5”)

Nie musi być podawana nazwa techniczna zgodnie z 3.3 przepis szczególny 274.

5.4.1.1.4 (skreślony)

5.4.1.1.5 Przepisy szczególne dotyczące opakowań awaryjnych, włącznie z opakowaniami dużymi awaryjnymi, i naczyniami ciśnieniowymi awaryjnych

Jeżeli towary niebezpieczne będą przewożone w opakowaniach awaryjnych, włącznie z opakowaniami dużymi awaryjnymi, lub naczyniach ciśnieniowych awaryjnych, to w dokumencie przewozowym należy wpisać po określeniu tych towarów: „OPAKOWANIE AWARYJNE” lub „NACZYNIĘ CIŚNIENIOWE AWARYJNE”.

5.4.1.1.6 Przepisy szczególne dotyczące próżnych nieoczyszczonych jednostek transportowych

5.4.1.1.6.1 Dla próżnych nieoczyszczonych jednostek transportowych zawierających pozostałości towarów niebezpiecznych innych klas niż klasy 7, przed lub za opisem towaru niebezpiecznego zgodnie z 5.4.1.1.1 j) i a) do d), powinny być wpisane wyrazy „PRÓŻNY NIEOCZYSZCZONY” lub „POZOSTAŁOŚCI OSTATNIEGO MATERIAŁU”. Ponadto nie ma zastosowania przepis 5.4.1.1.1 f).

5.4.1.1.6.2 Przepis szczególny z 5.4.1.1.6.1 może być zastąpiony przez przepisy z 5.4.1.1.6.2.1 względnie z 5.4.1.1.6.2.2.

5.4.1.1.6.2.1 Dla próżnych nieoczyszczonych opakowań zawierających pozostałości towarów niebezpiecznych innych klas niż klasy 7, włącznie z nieoczyszczonymi próżnymi naczyniami do gazów o objętości maksymalnie 1000 litrów, dane zgodne z 5.4.1.1.1 a), b), c), d), e), f) i j) zastępuje się odpowiednio wyrażeniem

„PRÓŻNE OPAKOWANIE”, „PRÓŻNE NACZYNIĘ”, „PRÓŻNY DPPL” lub „PRÓŻNE OPAKOWANIE DUŻE”, uzupełnionym przez dane zgodne z 5.4.1.1.1 c) o ostatnio załadowanym ładunku.

Przykład: „PRÓŻNE OPAKOWANIE, 6.1 (3)”.

Dodatkowo w przypadku:

- a) jeżeli ostatnio załadowanym towarem niebezpiecznym był towar klasy 2, to informacja wymagana przepisem 5.4.1.1.1 c) może być zastąpiona przez numer klasy „2”;
- b) jeżeli ostatnio załadowanym towarem niebezpiecznym był towar klasy 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1, 5.2, 6.1, 8 lub 9, to informacja wymagana przepisem 5.4.1.1.1 c) może być zastąpiona przez wyrazy „Z POZOSTAŁOŚCIAMI ...” uzupełnione numerem(-ami) klasy i zagrożenia(-ń) dodatkowego(-ych) odpowiadających tym różnym pozostałościom, w kolejności numeracji klas.

Przykład: Opakowanie próżne nieoczyszczone zawierające towary klasy 3 przewożone razem z opakowaniami próżnymi nieoczyszczonymi zawierającymi materiały klasy 8 z zagrożeniem dodatkowym klasy 6.1, mogą być opisane w dokumencie przewozowym jako:

„OPAKOWANIE PRÓŻNE Z POZOSTAŁOŚCIAMI 3, 6.1, 8”.

5.4.1.1.6.2.2 Dla próżnych nieoczyszczonych jednostek transportowych innych niż opakowania, zawierających pozostałości towarów niebezpiecznych innych klas niż klasy 7, jak również dla próżnych nieoczyszczonych naczyń do gazów o objętości większej niż 1000 litrów, dane zgodne z 5.4.1.1.1 a) do d) i j) poprzedza się odpowiednio wyrażeniem „PRÓŻNY WAGON-CYSTERNA”, „PRÓŻNY WAGON-BATERIA”, „PRÓŻNY WAGON”, „PRÓŻNY POJAZD-CYSTERNA”, „PRÓŻNY POJAZD-BATERIA”, „PRÓŻNY POJAZD”, „PRÓŻNA CYSTERNA ODEJMOWALNA”, „PRÓŻNA CYSTERNA PRZENOŚNA”, „PRÓŻNE NADWOZIE WYMIENNE-CYSTERNA”, „PRÓŻNY KONTENER-CYSTERNA”, „PRÓŻNY KONTENER”, „PRÓŻNY MEGC”, albo „PRÓŻNE NACZYNIĘ”, uzupełnionym następnie wyrażeniem „OSTATNI ŁADUNEK:”. Ponadto nie ma zastosowania przepis 5.4.1.1.1 f).

Przykłady:

„PRÓŻNY WAGON-CYSTERNA, OSTATNI ŁADUNEK: 663, UN 1098 ALKOHOL ALLILOWY, 6.1 (3), I”

lub

„PRÓŻNY WAGON-CYSTERNA, OSTATNI ŁADUNEK: 663, UN 1098 ALKOHOL ALLILOWY, 6.1 (3), GPI”

5.4.1.1.6.2.3 (zarezerwowany)

5.4.1.1.6.3 a) Jeżeli nieoczyszczone próżne cysterny, nieoczyszczone próżne wagony-baterie, nieoczyszczone próżne pojazdy-baterie, nieoczyszczone próżne MEGC przewożone są zgodnie z 4.3.2.4.3 do najbliższego miejsca oczyszczania lub naprawy, to w dokumencie przewozowym należy zamieścić informację:

„PRZEWÓZ ZGODNY Z 4.3.2.4.3”

b) Jeżeli nieoczyszczone próżne wagony, nieoczyszczone próżne pojazdy drogowe i nieoczyszczone próżne kontenery przewożone są zgodnie z 7.5.8.1 do najbliższego miejsca oczyszczania lub naprawy, to w dokumencie przewozowym należy zamieścić informację:

„PRZEWÓZ ZGODNY Z 7.5.8.1”

5.4.1.1.6.4 Przy przewozie wagonów-cystern, cystern odejmowalnych, wagonów-baterii, kontenerów-cystern i MEGC zgodnie z 4.3.2.4.4, w dokumencie przewozowym należy zamieścić informację:

„PRZEWÓZ ZGODNY Z 4.3.2.4.4”

5.4.1.1.7 Przepisy szczególne dotyczące przewozu w łańcuchu przewozowym obejmującym przewóz morski lub lotniczy⁵⁾

W przypadku przewozu zgodnie z 1.1.4.2.1 w dokumencie przewozowym należy zamieścić informację:

„PRZEWÓZ ZGODNY Z 1.1.4.2.1”

5.4.1.1.8 (zarezerwowany)

⁵⁾ Przy przewozach w łańcuchu przewozowym obejmującym przewozy morskie lub lotnicze, do dokumentu przewozowego można dołączyć kopię dokumentów (np.: multimodalny dokument przewozowy towarów niebezpiecznych, zgodnie z 5.4.5) wymaganych w przewozie morskim lub lotniczym. Dokumenty powinny mieć wielkość taką samą jak dokument przewozowy. Jeżeli multimodalny dokument przewozowy towarów niebezpiecznych, zgodnie z 5.4.5, będzie dołączony do dokumentu przewozowego, to w dokumencie przewozowym nie muszą być wpisane dane dotyczące towaru niebezpiecznego, znajdujące się w tym dokumencie, ale odpowiednie pole dokumentu przewozowego powinno odsyłać do tego dodatkowego dokumentu.

5.4.1.1.9 Przepisy szczególne dotyczące przewozu kombinowanego

Uwaga: Dane w dokumencie przewozowym patrz 1.1.4.4.5.

5.4.1.1.10 (zarezerwowany)

5.4.1.1.11 Przepisy szczególne dotyczące przewozu DPPL, cystern, wagonów-baterii, cystern przenośnych i MEGC po upływie terminu ostatniego badania okresowego lub kontroli

Dla przewozów zgodnie z 4.1.2.2 b), 4.3.2.3.7 b), 6.7.2.19.6.1 b), 6.7.3.15.6.1 b) lub 6.7.4.14.6.1 b) należy wpisać w dokumencie przewozowym odpowiednio:

„PRZEWÓZ ZGODNY Z 4.1.2.2 b)” lub

„PRZEWÓZ ZGODNY Z 4.3.2.3.7 b)” lub

„PRZEWÓZ ZGODNY Z 6.7.2.19.6.1 b)” lub

„PRZEWÓZ ZGODNY Z 6.7.3.15.6.1 b)” lub

„PRZEWÓZ ZGODNY Z 6.7.4.14.6.1 b)”.

5.4.1.1.12 Przepisy szczególne dotyczące przewozów zgodnych z przepisami przejściowymi

Dla przewozów zgodnie z 1.6.1.1 należy wpisać w dokumencie przewozowym:

„PRZEWÓZ ZGODNY Z RID WAŻNYM PRZED 1 STYCZNIA 2021”.

5.4.1.1.13 (zarezerwowany)

5.4.1.1.14 Przepisy szczególne dotyczące przewozu materiałów o podwyższonej temperaturze

Jeżeli oficjalna nazwa przewozowa materiału, który jest przewożony lub nadawany do przewozu w stanie ciekłym w temperaturze nie niższej niż 100 °C lub w stanie stałym w temperaturze nie niższej niż 240 °C, nie zawiera w swojej nazwie informacji o przewozie w podwyższonej temperaturze (np. poprzez użycie wyrazu „STOPIONY” lub „TEMPERATURA PODWYŻSZONA”, jako część oficjalnej nazwy przewozowej), to bezpośrednio przed oficjalną nazwą przewozową należy dodać określenie „GORĄCY”.

5.4.1.1.15 (zarezerwowany)

5.4.1.1.16 Informacje wymagane na podstawie przepisu szczególnego 640 działu 3.3

W przypadku, gdy jest to wymagane na podstawie przepisu szczególnego 640 działu 3.3, dokument przewozowy powinien zawierać zapis „PRZEPIS SZCZEGÓLNY 640X”, gdzie „X” jest wielką literą umieszczoną po numerze przepisu szczególnego 640 w dziale 3.2 tabela A kolumna (6).

5.4.1.1.17 Przepisy szczególne dotyczące przewozu materiałów stałych w kontenerach do przewozu luzem zgodnych z 6.11.4

Jeżeli materiały stałe przewożone są w kontenerach do przewozu luzem zgodnych z 6.11.4, to w dokumencie przewozowym dodaje się (patrz uwaga na początku 6.11.4):

„KONTENER DO PRZEWÓZU LUZEM BK(x)⁶⁾ DOPUSZCZONY PRZEZ WŁADZĘ WŁAŚCIWĄ Z...”

5.4.1.1.18 Przepisy szczególne dotyczące przewozu materiałów zagrażających środowisku (środowisko wodne)

Jeżeli materiał jednej z klas 1 do 9 odpowiada kryteriom klasyfikacyjnym w 2.2.9.1.10, to w dokumencie przewozowym należy dodatkowo podać wyrażenie „ZAGRAŻAJĄCY ŚRODOWISKU” lub „ZAGRAŻAJĄCY MORZU/ZAGRAŻAJĄCY ŚRODOWISKU”. Ten dodatkowy przepis nie obowiązuje dla towarów UN 3077 i UN 3082 oraz dla wyjątków podanych w 5.2.1.8.1.

Dla przewozów w łańcuchu przewozowym obejmującym przewóz morski można użyć wyrażenia „ZAGRAŻAJĄCY MORZU” („MARINE POLLUTANT”) (zgodnie z 5.4.1.4.3 Kodeksu IMDG).

5.4.1.1.19 Przepisy szczególne dotyczące przewozu opakowań odpadowych próżnych nieoczyszczonych (UN 3509)

Dla opakowań odpadowych próżnych nieoczyszczonych oficjalna nazwa przewozowa podana w 5.4.1.1.1 b) powinna być uzupełniona wyrażeniem „Z POZOSTAŁOŚCIAMI Z ...” z wpisanymi numerami klasy (klas) i zagrożenia(-eń) dodatkowego(-ych) pozostałości, w kolejności numeracji klas. Ponadto przepis 5.4.1.1.1 f) nie ma zastosowania.

Przykłady: Opakowania odpadowe próżne nieoczyszczone, które zawierały towary klasy 4.1, pakowane razem z opakowaniami odpadowymi próżnymi nieoczyszczonymi, które zawierały materiały klasy 3 z zagrożeniem dodatkowym z klasy 6.1, powinny być następująco opisane w dokumencie przewozowym:

⁶⁾ (x) powinien być zastąpiony odpowiednio cyfrą „1” lub „2”.

„UN 3509 OPAKOWANIA ODPADOWE PRÓŻNE NIEOCZYSZCZONE (Z POZOSTAŁOŚCIAMI Z 3, 4.1, 6.1), 9”

5.4.1.1.20 Przepisy szczególne dotyczące przewozu materiałów sklasyfikowanych zgodnie z 2.1.2.8

Przy przewozie zgodnie z 2.1.2.8, należy wpisać w dokumencie przewozowym:

„SKLASYFIKOWANO ZGODNIE Z 2.1.2.8”.

5.4.1.1.21 Przepisy szczególne dotyczące przewozu UN 3528, 3529 i 3530

Przy przewozie UN 3528, 3529 i 3530, jeżeli jest to wymagane zgodnie z działem 3.3 przepis szczególny 363, w dokumencie przewozowym należy dodatkowo wpisać:

„PRZEWÓZ ZGODNY Z PRZEPISEM SZCZEGÓLNYM 363”.

5.4.1.2 Informacje dodatkowe lub szczególne dotyczące niektórych klas

5.4.1.2.1 Przepisy szczególne dotyczące klasy 1

a) W dokumencie przewozowym dodatkowo do wymagań w 5.4.1.1.1 f) należy wpisać:

- całkowitą masę netto zawartości wybuchowej⁷⁾ w kg dla każdego materiału lub przedmiotu mającego odrębny numer UN;
- całkowitą masę netto zawartości wybuchowej⁷⁾ w kg dla wszystkich materiałów i przedmiotów objętych tym dokumentem przewozowym;

b) Przy pakowaniu razem dwóch różnych towarów, jako określenie towaru w dokumencie przewozowym należy podać numery UN wymienione w dziale 3.2 tabela A kolumna (1) i oficjalne nazwy przewozowe obu materiałów lub przedmiotów wydrukowane wielkimi literami w kolumnie (2). Jeżeli w jednej sztuce przesyłki są łączone więcej niż dwa różne towary zgodnie z 4.1.10 przepisy szczególne MP1, MP2 i MP20 do MP24, to w dokumencie przewozowym jako określenie towaru powinny być podane numery UN wszystkich materiałów i przedmiotów w sztuce przesyłki, w formie **„TOWARY NUMERÓW UN ...”**;

c) W przypadku przewozu materiałów i przedmiotów sklasyfikowanych jako pozycje i.n.o. lub jako pozycję UN 0190 MATERIAŁ WYBUCHOWY, PRÓBKA, albo zapakowanych zgodnie z 4.1.4.1 instrukcją pakowania P101, do dokumentu przewozowego powinna być załączona kopia zezwolenia władzy właściwej, zawierającego warunki przewozu. Zezwolenie powinno być sporządzone w języku urzędowym państwa nadania, a jeżeli nie jest to język niemiecki, angielski, francuski lub włoski, to oprócz tego w języku niemieckim, angielskim, francuskim lub włoskim, chyba że w umowach zawartych między państwami uczestniczącymi w przewozie ustalono inaczej;

d) Jeżeli zgodnie z wymaganiami podanymi w 7.5.2.2, materiały i przedmioty grupy zgodności B i D, załadowane są razem do tego samego wagonu, to do dokumentu przewozowego powinna być dołączona kopia świadectwa dopuszczenia przedziału ochronnego lub ochronnego systemu opakowaniowego wydanego przez władzę właściwą, zgodnie z 7.5.2.2 odnośnik a). Kopia świadectwa dopuszczenia powinna być sporządzona w języku państwa nadania, a jeżeli nie jest to język niemiecki, angielski, francuski lub włoski, to także w języku niemieckim, angielskim, francuskim lub włoskim, chyba że w umowach zawartych między państwami uczestniczącymi w przewozie ustalono inaczej;

e) Jeżeli materiały wybuchowe lub przedmioty z materiałami wybuchowymi będą w opakowaniu zgodnym z instrukcją pakowania P101, to w dokumencie przewozowym należy wpisać: **„OPAKOWANIE DOPUSZCZONE PRZEZ WŁADZĘ WŁAŚCIWĄ Z ...”** (skrót państwa (znak wyróżniający państwa stosowany dla pojazdów w międzynarodowym ruchu drogowym⁸⁾), w imieniu którego działa władza właściwa) (patrz 4.1.4.1 instrukcja pakowania P101);

f) Dla przesyłek wojskowych w rozumieniu 1.5.2, zamiast określenia towaru według działu 3.2 tabela A, można podać określenie ustalone przez wojskową władzę właściwą.

Do przewozu przesyłek wojskowych, dla których obowiązują odstępstwa od wymagań w 5.2.1.5, 5.2.2.1.8 i 5.3.1.1.2, a także 7.2.4 przepis szczególny W2, w dokumencie przewozowym należy wpisać: **„PRZESYŁKA WOJSKOWA”.**

g) W przypadku przewozu ogni sztucznych UN 0333, 0334, 0335, 0336 i 0337, dokument przewozowy powinien zawierać informację:

„KLASYFIKACJA OGNI SZTUCZNYCH ZATWIERDZONA PRZEZ WŁADZĘ WŁAŚCIWĄ Z XX, NR ZATWIERDZENIA XX/YYZZZZ”.

⁷⁾ Dla przedmiotów, „zawartość wybuchowa” oznacza materiał wybuchowy zawarty w przedmiocie.

⁸⁾ Znak wyróżniający państwa rejestracji używany dla pojazdów silnikowych i przyczep w międzynarodowym ruchu drogowym, np. zgodnie z Konwencją Genewską o ruchu drogowym z 1949 r. lub Konwencją Wiedeńską o ruchu drogowym z 1968 r.

Świadectwo zatwierdzenia klasyfikacji nie musi w trakcie przewozu znajdować się razem z przesyłką, nadawca powinien jednak udostępniać je przewoźnikowi lub władzy właściwej przy kontroli. Świadectwo zatwierdzenia klasyfikacji lub kopia powinno być sporządzone w języku urzędowym państwa nadania, a jeżeli ten język nie jest językiem niemieckim, angielskim, francuskim lub włoskim, to także w języku niemieckim, angielskim, francuskim lub włoskim.

Uwagi: 1. Handlowe lub techniczne określenie towaru może być dodatkowo dodane do oficjalnej nazwy przewozowej w dokumencie przewozowym.

2. Numer zatwierdzenia powinien zawierać wskazanie Państwa-Strony RID, w którym zatwierdzono kod klasyfikacyjny, zgodnie z 3.3.1 przepis szczególny 645, przez podanie znaku wyróżniającego państwa stosowanego dla pojazdów w międzynarodowym ruchu drogowym (XX)⁸⁾, znaku identyfikacyjnego władzy właściwej (YY) oraz indywidualnego numeru seryjnego (ZZZZ). Przykłady numeru takiego świadectwa zatwierdzenia klasyfikacji:

„GB/HSE 123456”;

„D/BAM1234”

5.4.1.2.2 Przepisy dodatkowe dotyczące klasy 2

a) W przypadku przewozu mieszanin (patrz 2.2.2.1.1) w wagonach-cysternach, wagonach-bateriach, w wagonach z odejmowalnymi zbiornikami, cysternach przenośnych, kontenerach-cysternach lub MEGC, należy podać skład mieszaniny wyrażony jako procentowy udział składników w objętości lub w masie mieszaniny. Składniki o udziale poniżej 1% nie muszą być podawane (patrz 3.1.2.8.1.2). Skład mieszaniny nie musi być podawany, jeżeli nazwy techniczne podane w przepisach szczególnych 581, 582 lub 583, są używane jako uzupełnienie oficjalnej nazwy przewozowej;

b) W przypadku przewozu butli, zbiorników rurowych, bębnow ciśnieniowych, zbiorników kriogenicznych i wiązek butli, na warunkach podanych w 4.1.6.10, w dokumencie przewozowym należy zamieścić zapis: „**PRZEWÓZ ZGODNY Z 4.1.6.10**”.

c) W przypadku przewozu w wagonach-cysternach, które zostały napełnione w stanie nieoczyszczonym, w dokumencie przewozowym jako masę towaru należy podać sumę masy napełnienia i pozostałości ładunku. Masa towaru odpowiada całkowitej masie napełnionego wagonu-cysterny pomniejszonej o masę tary wagonu.

Dodatkowo można zamieścić uwagę „**NAPEŁNIONA MASA ...KG**”.

d) Dla wagonów-cystern, kontenerów-cystern lub cystern przenośnych do przewozu gazów schłodzonych skroplonych, nadawca powinien zamieścić w dokumencie przewozowym datę upływu rzeczywistego czasu utrzymywania, w następującym formacie:

„**KONIEC CZASU UTRZYMYWANIA ... (DD/MM/RRRR)**”.

5.4.1.2.3 Przepisy dodatkowe dotyczące materiałów samoreaktywnych klasy 4.1 i nadtlenków organicznych klasy 5.2

5.4.1.2.3.1 (zarezerwowany)

5.4.1.2.3.2 Jeżeli dla niektórych materiałów samoreaktywnych klasy 4.1 i nadtlenków organicznych klasy 5.2, władza właściwa zezwoliła na pominięcie nalepki ostrzegawczej wzór nr 1 w przypadku niektórych opakowań (patrz 5.2.2.1.9), to w dokumencie przewozowym powinien być zawarty następujący zapis

„**NALEPKA OSTRZEGAWCZA WZÓR NR 1 NIE JEST WYMAGANA**”.

5.4.1.2.3.3 Jeżeli materiały samoreaktywne i nadtlenki organiczne przewożone są pod warunkiem dopuszczenia przez władzę właściwą (dla materiałów samoreaktywnych patrz 2.2.41.1.13 i 4.1.7.2.2, dla nadtlenków organicznych patrz 2.2.52.1.8 i 4.1.7.2.2, a także 6.8.4 przepis szczególny TA2), to w dokumencie przewozowym powinien być zamieszczony odpowiedni zapis, np.:

„**PRZEWÓZ ZGODNY Z 2.2.52.1.8**”.

Do dokumentu przewozowego należy załączyć kopię świadectwa dopuszczenia oraz warunki przewozu, wydane przez władzę właściwą. Kopia świadectwa dopuszczenia powinna być sporządzona w języku państwa nadania, a jeżeli nie jest to język niemiecki, angielski, francuski lub włoski, to także w języku niemieckim, angielskim, francuskim lub włoskim, chyba że w umowach zawartych między państwami uczestniczącymi w przewozie ustalono inaczej;

5.4.1.2.3.4 Jeżeli przewożona jest próbka materiału samoreaktywnego (patrz 2.2.41.1.15) lub nadtlenku organicznego (patrz 2.2.52.1.9), to w dokumencie przewozowym powinien być zamieszczony odpowiedni zapis, np.:

„**PRZEWÓZ ZGODNY Z 2.2.52.1.9**”.

5.4.1.2.3.5 Jeżeli przewożone są materiały samoreaktywne typu G (patrz Podręcznik badań i kryteriów część II rozdział 20.4.2 g)), to w dokumencie przewozowym powinien być zamieszczony odpowiedni zapis:

„**NIE JEST MATERIAŁEM SAMOREAKTYWNYM KLASY 4.1**”.

Jeżeli przewożone są nadtlenki organiczne typu G (patrz Podręcznik badań i kryteriów część II rozdział 20.4.3 g)), to w dokumencie przewozowym powinien być zamieszczony odpowiedni zapis:

„**NIE JEST MATERIAŁEM KLASY 5.2**”.

5.4.1.2.4 Przepisy dodatkowe dotyczące klasy 6.2

Oprócz danych odbiorcy (patrz 5.4.1.1.1 h)) podaje się nazwisko i numer telefonu osoby odpowiedzialnej.

5.4.1.2.5 Przepisy dodatkowe dotyczące klasy 7

5.4.1.2.5.1 Dla każdej przesyłki materiałów klasy 7 powinny być zamieszczone w dokumencie przewozowym, jeżeli mają zastosowanie, następujące informacje w niżej podanej kolejności, bezpośrednio po informacjach zgodnie z 5.4.1.1.1 a) do c):

- a) nazwa lub symbol każdego izotopu promieniotwórczego, lub przy mieszaninach izotopów promieniotwórczych, odpowiednie określenie ogólne lub wykaz izotopów promieniotwórczych, dla których ograniczenia są najostrzejsze;
  - b) opis postaci fizycznej i chemicznej materiału lub stwierdzenie, że jest to materiał promieniotwórczy w postaci specjalnej, lub materiał promieniotwórczy słabo rozpraszalny. Dla postaci chemicznej wystarczająca jest nazwa ogólna. Dla materiałów promieniotwórczych klasy 7 z dodatkowymi zagrożeniami patrz dział 3.3 przepis szczególnie 172 c);
  - c) największa aktywność zawartości promieniotwórczej podczas przewozu wyrażona w bekerelach (Bq) z odpowiednim przedrostkiem wg SI (patrz 1.2.2.1). Dla materiałów rozszczepialnych zamiast aktywności może być podana masa materiałów rozszczepialnych (lub w przypadku mieszaniny masa każdego izotopu rozszczepialnego) wyrażona w gramach (g) lub odpowiedniej wielokrotności grama;
  - d) kategoria sztuki przesyłki, opakowania zbiorczego lub kontenera, zgodnie z 5.1.5.3.4, tj. I-BIAŁA, II-ŻÓŁTA, III-ŻÓŁTA,
  - e) TI określony zgodnie z 5.1.5.3.1 i 5.1.5.3.2 (z wyjątkiem kategorii I-BIAŁA);
  - f) dla materiału rozszczepialnego:
    - i) nadawanego na jednym z wyłączeń z 2.2.7.2.3.5 a) do f) - odniesienie do danego przepisu;
    - ii) nadawanego zgodnie z 2.2.7.2.3.5 c) do e) - masa całkowita izotopów rozszczepialnych;
    - iii) zawartego w sztuce przesyłki, dla której stosuje się jeden z przepisów 6.4.11.2 a) do c) lub 6.4.11.3 - odniesienie do danego przepisu;
    - iv) wskaźnik krytycznościowy, jeżeli ma zastosowanie.
  - g) znak identyfikacyjny każdego świadectwa zatwierdzenia wydanego przez władzę właściwą (materiał promieniotwórczy w postaci specjalnej, materiał promieniotwórczy słabo rozpraszalny, materiał rozszczepialny wyłączony zgodnie z 2.2.7.2.3.5 f), przewóz na warunkach specjalnych, wzór sztuki przesyłki lub przewozu) odpowiednio do rodzaju przesyłki;
  - h) w przypadku przesyłek zawierających więcej niż jedną sztukę przesyłki, informacje podane w 5.4.1.1.1 a) do g) powinny być podane dla każdej sztuki przesyłki. W przypadku opakowania zbiorczego, kontenera lub wagonu powinien być dołączony szczegółowy wykaz zawartości każdej sztuki przesyłki wewnątrz opakowania zbiorczego, kontenera lub wagonu i w razie potrzeby dołączony do każdego opakowania zbiorczego, każdego kontenera lub każdego wagonu. Jeżeli po drodze niektóre sztuki przesyłek będą rozładowywane z opakowania zbiorczego, kontenera lub wagonu, to powinny być dostępne przynależne do nich dokumenty przewozowe;
  - i) oświadczenie w brzmieniu „**PRZEWÓZ NA WARUNKACH UŻYWANIA WYŁĄCZNEGO**”, jeżeli jest wymagane, aby przesyłka była przewożona na warunkach używania wyłącznego;
  - j) aktywność całkowita wyrażona jako wielokrotność A_2 dla materiałów LSA-II, LSA-III i przedmiotów skażonych powierzchniowo SCO-I, SCO-II i SCO-III objętych przesyłką. Dla materiałów promieniotwórczych, dla których wartość A_2 jest nieograniczona, wielokrotność A_2 powinna być zerem.
- ##### 5.4.1.2.5.2 Nadawca powinien dołączyć do dokumentu przewozowego informacje dotyczące działań, jakie powinny być w razie konieczności podjęte przez przewoźnika. Te informacje powinny być w językach, które są uznane za konieczne przez przewoźnika i władze właściwe, i powinny zawierać co najmniej:
- a) dodatkowe wymagania dotyczące załadunku, rozmieszczania, przewozu, manipulowania i rozładunku sztuki przesyłki, opakowania zbiorczego lub kontenera, z uwzględnieniem wymagań szczególnych dotyczących rozmieszczania związanych z koniecznością bezpiecznego odprowadzania ciepła (patrz 7.5.11 przepis szczególnie CW33 (3.2)), lub oświadczenie, że takie wymagania nie są konieczne;
  - b) ograniczenia odnośnie do rodzaju nadania lub wagonu i niezbędne informacje dotyczące trasy przewozu;
  - c) postępowanie awaryjne odpowiednie do rodzaju przesyłki.

5.4.1.2.5.3 Dla wszystkich przypadków międzynarodowych przewozów sztuk przesyłek, dla których wymagane jest zatwierdzenie wzoru sztuki przesyłki lub zezwolenia na przewóz wydane przez władzę właściwą i dla których w różnych państwach, których dotyczy przewóz, stosuje się różne typy zatwierdzenia lub zezwolenia, podanie wymaganych w 5.4.1.1.1 numeru UN i oficjalnej nazwy przewozowej powinno być zgodne ze świadectwem wydanym przez państwo pochodzenia wzoru.

5.4.1.2.5.4 Wymagane świadectwa władzy właściwej nie muszą być bezwzględnie dołączone do przesyłki. Nadawca powinien udostępnić te świadectwa przewoźnikowi (przewoźnikom) przed załadunkiem i rozładunkiem.

5.4.1.3 (zarezerwowany)

5.4.1.4 Forma i stosowany język

5.4.1.4.1 Dokument przewozowy wypełnia się w jednym lub w kilku językach, przy czym jeden z nich powinien być językiem angielskim, niemieckim lub francuskim, chyba że w umowach zawartych między państwami uczestniczącymi w przewozie ustalono inaczej.

Dodatkowo oprócz informacji wymaganych w 5.4.1.1 i 5.4.1.2, w dokumencie przewozowym należy wstawić znak „x” do odpowiedniego pola, jeżeli jest to wymagane w stosowanym dokumencie przewozowym; na przykład list przewozowy zgodny z CIM lub list wagonowy zgodny z Ogólną umową o użytkowaniu wagonów towarowych (AVV)⁹⁾.

5.4.1.4.2 Dla przesyłek, które nie mogą być załadowane razem do jednego wagonu lub kontenera ze względu na zakazy podane w 7.5.2, powinny być sporządzone odrębne dokumenty przewozowe.

Podczas przewozu w komunikacji multimodalnej zaleca się stosowanie dodatkowo do dokumentu przewozowego dokumentów zgodnie z przykładem podanym w 5.4.5¹⁰⁾.

5.4.1.5 Towary, które nie są niebezpieczne

Jeżeli towary wymienione z nazwy w dziale 3.2 tabela A nie podlegają RID, ponieważ na podstawie przepisów części 2 nie są uważane jako niebezpieczne, to nadawca może w tym celu zamieścić w dokumencie przewozowym oświadczenie, np.:

„**NIE SĄ TOWARAMI KLASY ...**”.

Uwaga: Ten przepis może być użyty w szczególności w przypadku, gdy nadawca uważa, że przesyłka, ze względu na właściwości chemiczne przewożonych towarów (np. roztworu lub mieszaniny) albo ze względu na fakt, że te towary uważane są za niebezpieczne według innych przepisów, mogłaby być przedmiotem kontroli w czasie przewozu.

⁹⁾ Publikowane przez GCU Bureau, Avenue Louise, 500, BE-1050 Brussels, www.gcubureau.org.

¹⁰⁾ Dla stosowania tego dokumentu można skorzystać z odpowiednich zaleceń Grupy Roboczej UNECE United Nations Centre for Trade Facilitation and Electronics Business (Centrum ONZ dla Ułatwień Handlowych i Przedsiębiorczości Elektronicznej) (UN/CEFACT), w tym z Zalecenia Nr 1 (United Nations Layout Key for Trade Documents - Wzór formularza ONZ dla dokumentów handlowych) (ECE/TRADE/137, wydanie 81.3), UN Layout Key for Trade Documents - Guidelines for Applications (Wzór formularza ONZ dla dokumentów handlowych - wytyczne dla zastosowań) (ECE/TRADE/270 wydanie 2002), Zalecenia Nr 11 (Documentary Aspects of the International Transport of Dangerous Goods - Aspekty dokumentacji dla międzynarodowego przewozu towarów niebezpiecznych) (ECE/TRADE/204 wydanie 96.1 przerobione) i Zalecenia Nr 22 (Layout Key for Standard Consignment Instructions - Wzór formularza dla standaryzowanych instrukcji wysyłkowych) (ECE/TRADE/168 wydanie 1989). Patrz też UN/CEFACT Summary of Trade Facilitation Recommendations (wykaz zaleceń dla ułatwień handlowych) (ECE/TRADE/346 wydanie 2006) i United Nations Trade Data Elements Directory (Wykaz elementów danych handlowych ONZ) (UNTDDED) (ECE/TRADE/362 wydanie 2005).

5.4.2 Certyfikat pakowania kontenera lub pojazdu

Jeżeli przewóz towarów niebezpiecznych w kontenerach poprzedza przewóz morski, to do dokumentu przewozowego powinien być dołączony certyfikat pakowania kontenera/pojazdu zgodny z przepisami rozdziału 5.4.2 Kodeksu IMDG^{11), 12)}.

Zadania dokumentu przewozowego wymagane w 5.4.1 i wyżej wymienionego certyfikatu pakowania kontenera/pojazdu, mogą być spełnione przez jeden dokument; w przeciwnym razie dokumenty te powinny być połączone. Jeżeli wymienione zadania pełni jeden dokument, to wystarczające jest zamieszczenie oświadczenia w liście przewozowym, że załadunek kontenera/pojazdu został przeprowadzony zgodnie z przepisami stosowanymi przez przewoźników oraz podanie odpowiedzialnej osoby za wypełnienie certyfikatu pakowania kontenera/pojazdu.

Uwaga: Dla cystern przenośnych, kontenerów-cystern i MEGC, certyfikat pakowania kontenera/pojazdu nie jest wymagany.

Jeżeli przewóz towarów niebezpiecznych w pojazdach poprzedza przewóz morski, to do dokumentu przewozowego może być dołączony certyfikat pakowania kontenera/pojazdu zgodny z przepisami rozdziału 5.4.2 Kodeksu IMDG^{11), 12)}.

Uwaga: Dla celów tego rozdziału określenie „pojazd” obejmuje także wagon.

---

¹¹⁾ Wytyczne dotyczące załadunku towarów do jednostek transportowych, przeznaczone do stosowania w praktyce oraz do celów szkoleniowych, zostały również opracowane przez Międzynarodową Organizację Morską (IMO), Międzynarodową Organizację Pracy (ILO) i Komisję Gospodarczą ONZ dla Europy (UNECE) opublikowane przez IMO („Kodeks praktyki IMO/ILO/UNECE dotyczący pakowania jednostek ładunkowo-transportowych (Kodeks CTU).

¹²⁾ Wymagania rozdziału 5.4.2 Kodeksu IMDG (uwagi 39-18), są następujące:

5.4.2 Certyfikat pakowania kontenera/pojazdu

5.4.2.1 Jeżeli towary niebezpieczne pakowane lub ładowane są do kontenera lub pojazdu, to osoby odpowiedzialne za pakowanie do kontenera lub pojazdu powinny przedłożyć „Certyfikat pakowania kontenera/pojazdu”, który powinien zawierać numery identyfikujące ten kontener/pojazd i w którym zaświadcza się, że czynności pakowania zostały wykonane zgodnie z następującymi warunkami:

1. Kontener/pojazd był czysty, suchy i odpowiednio przygotowany do przyjęcia towarów;
2. Sztuki przesyłki, które według obowiązujących przepisów segregacyjnych powinny być oddzielone od siebie, nie zostały zapakowane razem do kontenera/pojazdu, (chyba że zostało to dopuszczone przez władzę właściwą, zgodnie z przepisami podanymi w 7.3.4.1 (Kodeks IMDG));
3. Wszystkie sztuki przesyłki zostały sprawdzone pod względem oględzin zewnętrznych czy nie posiadają uszkodzeń, i zostały załadowane tylko te z nich, które nie miały uszkodzeń;
4. Beczki (bębny) zostały spiętrzone w pozycji stojącej, chyba że władza właściwa zezwoliła inaczej, i wszystkie towary zostały przepisowo załadowane, i jeżeli jest wymagane, odpowiednio podklinowane materiałem zabezpieczającym, aby nadawały się do realizacji zamierzonego przewozu odpowiednim rodzajem (rodzajami) transportu;
5. Towary załadowane luzem zostały równomiernie rozłożone w kontenerze/pojeździe;
6. Dla przesyłek z towarami klasy 1, z wyjątkiem podklasy 1.4: kontener/pojazd znajduje się we właściwym stanie konstrukcyjno-technicznym zgodnie z 7.1.2 (Kodeks IMDG);
7. Kontener/pojazd i sztuki przesyłki są przepisowo opisane, oznakowane i zaopatrzone w nalepki ostrzegawcze;
8. Jeżeli do chłodzenia lub klimatyzowania użyto materiału stwarzającego ryzyko uduszenia się (suchy lód (UN 1845), azot schłodzony skroplony (UN 1977) lub argon schłodzony skroplony (UN 1951)), to kontener/pojazd został oznakowany na zewnątrz zgodnie z 5.5.3.6 (Kodeks IMDG); i
9. Dla każdej przesyłki zawierającej towary niebezpieczne, załadowanej do kontenera/pojazdu, dostarczony został dokument przewozowy towarów niebezpiecznych, wymagany w 5.4.1 (Kodeks IMDG).

Uwaga: Dla cystern przenośnych nie są wymagane certyfikaty pakowania kontenerów/pojazdów.

5.4.2.2 Dane wymagane dla dokumentów przewozowych i certyfikatu pakowania kontenera/pojazdu mogą być ujęte w jednym pojedynczym dokumencie; w przeciwnym razie, dokumenty te powinny być połączone. Jeżeli te dane są ujęte w pojedynczym dokumencie, to dokument powinien zawierać podpisane oświadczenie o treści: „Oświadcza się, że pakowanie towarów niebezpiecznych do kontenera/pojazdu przeprowadzono zgodnie ze stosownymi postanowieniami”. To oświadczenie powinno zawierać datę, a osoba, która to oświadczenie podpisuje powinna być wymieniona w tym dokumencie. Dopuszczalne jest faksymile podpisu, jeżeli mające zastosowanie ustawy i przepisy uznają prawomocność faksymile podpisu.

5.4.2.3 Jeżeli przewoźnikowi przekazano certyfikat pakowania pojazdu/kontenera przy pomocy EPD lub EDI, to podpis(-y) może(mogą) nastąpić na drodze elektronicznej lub mogą być zastąpione przez podanie nazwiska(nazwisk) wielkimi literami osoby(osób) uprawnionych do podpisu.

5.4.2.4 Jeżeli certyfikat pakowania pojazdu/kontenera będzie przekazany przewoźnikowi przez EPD lub EDI i jeżeli towary niebezpieczne ostatecznie będą przekazane przewoźnikowi wymagającemu papierowego certyfikatu pakowania kontenera/pojazdu, to przewoźnik ten powinien upewnić się, że dokument papierowy zawiera uwagę „Wcześniej otrzymano elektronicznie” i nazwisko osoby podpisującej napisane wielkimi literami.

5.4.3 Instrukcje pisemne

- 5.4.3.1** Dla pomocy w sytuacjach awaryjnych mogących wystąpić podczas przewozu, w kabinie maszynisty w miejscu łatwo dostępnym, powinny być przewożone instrukcje pisemne określone w 5.4.3.4.
- 5.4.3.2** Instrukcje te powinny być przekazywane maszyniście(-om) przez przewoźnika przed rozpoczęciem przewozu, w języku(-ach), w którym(-ych) on(oni) może(moga) je przeczytać i zrozumieć. Przewoźnik powinien zwrócić uwagę, czy maszynista(-ści) te instrukcje zrozumiał(-li) i czy jest(są) on(oni) w stanie prawidłowo je zastosować.
- 5.4.3.3** Przed rozpoczęciem przewozu maszynista powinien zapoznać się z instrukcjami pisemnymi w zakresie działań podejmowanych w razie wypadku lub incydentu, biorąc pod uwagę informacje o towarach niebezpiecznych w pociągu dostarczone mu przez przewoźnika.
- 5.4.3.4** Instrukcje pisemne pod względem zawartości powinny odpowiadać następującemu czterostronicowemu wzorowi:

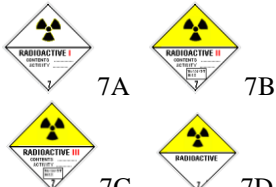

Instrukcje pisemne zgodne z RID Czynności podejmowane w razie wypadku lub incydentu, podczas przewozu towarów niebezpiecznych

W razie wystąpienia podczas przewozu wypadku lub incydentu, maszynista powinien wykonać następujące czynności, jeżeli jest to możliwe i bezpieczne ^{a)}:

- zatrzymać w odpowiednim miejscu pociąg/skład manewrowy, z uwzględnieniem rodzaju zagrożenia (np. pożar, ubytek towaru), miejsca (np. tunel, obszary mieszkalne) i możliwości podejmowania akcji przez służby ratownicze (dostępność, ewakuacja), w razie konieczności po uzgodnieniu z zarządcą infrastruktury kolejowej;
- wyłączyć pojazd trakcyjny zgodnie z instrukcją obsługi;
- unikać źródeł zapłonu, w szczególności nie palić, nie używać papierosów elektronicznych lub podobnych urządzeń lub nie włączać żadnych urządzeń elektrycznych;
- postępować zgodnie z dodatkowymi zaleceniami dla zagrożeń od wszystkich towarów niebezpiecznych w miejscu wypadku lub incydentu, podanymi w poniższej tabeli. Zagrożenia odpowiadają numerom nalepek ostrzegawczych i oznakowaniom przyporządkowanym towarom podczas przewozu;
- poinformować zarządcę infrastruktury lub służby ratownicze, podając im tak wiele informacji jak to tylko możliwe, o wypadku lub incydencie i znajdujących się tam towarach niebezpiecznych, uwzględniając inne instrukcje przewoźnika;
- przygotować informacje o przewożonych towarach niebezpiecznych (w razie potrzeby dokumenty przewozowe) dla służb ratowniczych, lub spowodować aby były dostępne poprzez EDI;
- założyć kamizelkę lub odzież ostrzegawczą przy opuszczaniu pojazdu trakcyjnego;
- w razie potrzeby użyć dodatkowego wyposażenia ochronnego;
- oddalić się z bezpośredniej strefy wypadku lub incydentu, zalecić innym osobom oddalenie się i postępować zgodnie z poleceniami kierujących akcją ratowniczą;
- nie wchodzić na uwolnione materiały, nie dotykać ich, unikać wdychaniu oparów, dymu, pyłu i pary poprzez pozostawanie po stronie nawietrznej;
- zdjąć i usunąć w sposób bezpieczny zanieczyszczoną odzież.

^{a)} Powinny być przestrzegane postanowienia wynikające z prawa kolejowego lub instrukcji wewnętrznych.

Dodatkowe wskazówki dla maszynisty dotyczące właściwości zagrożeń od towarów niebezpiecznych według klas i podejmowanych działań w zależności od powstałych okoliczności		
Nalepki ostrzegawcze	Właściwości zagrożeń	Dodatkowe wskazówki
(1)	(2)	(3)
<p>Materiały i przedmioty z materiałami wybuchowymi</p> <p>1 1.5 1.6</p>	<p>Mogą mieć różne właściwości i wywoływać różne efekty, takie jak wybuch masowy, rozrzut odłamków, pożar, świecenie, huk lub dym.</p> <p>Są wrażliwe na wstrząs i/lub uderzenie i/lub ciepło.</p>	<p>Ukryć się i pozostać z dala od okien.</p>
<p>Materiały i przedmioty z materiałami wybuchowymi</p> <p>1.4</p>	<p>Niewielkie zagrożenie wybuchem.</p>	<p>Ukryć się.</p>
<p>Gazy palne</p> <p>2.1</p>	<p>Zagrożenie pożarem.</p> <p>Zagrożenie wybuchem.</p> <p>Mogą znajdować się pod ciśnieniem.</p> <p>Zagrożenie uduszeniem.</p> <p>Zagrożenie poparzeniem lub odmrożeniem.</p> <p>Zagrożenie wybuchem przy podgrzewaniu.</p>	<p>Ukryć się.</p> <p>Unikać zagłębień terenu.</p>
<p>Gazy niepalne nietrujące</p> <p>2.2</p>	<p>Zagrożenie uduszeniem.</p> <p>Mogą znajdować się pod ciśnieniem.</p> <p>Zagrożenie odmrożeniem.</p> <p>Zagrożenie wybuchem przy podgrzewaniu.</p>	<p>Ukryć się.</p> <p>Unikać zagłębień terenu.</p>
<p>Gazy trujące</p> <p>2.3</p>	<p>Zagrożenie zatruciem.</p> <p>Mogą znajdować się pod ciśnieniem.</p> <p>Zagrożenie oparzeniem lub odmrożeniem.</p> <p>Zagrożenie wybuchem przy podgrzewaniu.</p>	<p>Ukryć się,</p> <p>Unikać zagłębień terenu.</p>
<p>Materiały zapalne ciekłe</p> <p>3</p>	<p>Zagrożenie pożarem.</p> <p>Zagrożenie wybuchem.</p> <p>Zagrożenie wybuchem przy podgrzewaniu.</p>	<p>Ukryć się,</p> <p>Unikać zagłębień terenu.</p>
<p>Materiały zapalne stałe, materiały samoreaktywne, materiały polimeryzujące i materiały wybuchowe odczulone stałe</p> <p>4.1</p>	<p>Zagrożenie pożarem. Zapalne lub palne, mogą zapalić się od źródła ognia, iskry lub płomienia.</p> <p>Mogą zawierać materiały samoreaktywne podatne na rozkład egzotermiczny wskutek dostarczenia ciepła, kontaktu z innymi materiałami (takimi jak kwasy, związki metali ciężkich, aminy), tarcia lub uderzenia. W wyniku rozkładu mogą wydzielać szkodliwe i palne gazy lub pary lub może nastąpić samozapłon.</p> <p>Zagrożenie wybuchem przy podgrzewaniu.</p> <p>Zagrożenie wybuchem materiałów wybuchowych odczulonych przy ubytku środka odczulającego.</p>	
<p>Materiały podatne na samozapalenie się</p> <p>4.2</p>	<p>Zagrożenie samozapłonem w przypadku uszkodzenia sztuki przesyłki lub uwolnienia się materiału.</p> <p>Mogą silnie reagować z wodą.</p>	
<p>Materiały wydzielające w zetknięciu z wodą gazy palne</p> <p>4.3</p>	<p>Zagrożenie wybuchem lub pożarem w przypadku zetknięcia się z wodą.</p>	

Dodatkowe wskazówki dla maszynisty dotyczące właściwości zagrożeń od towarów niebezpiecznych według klas i podejmowanych działań w zależności od powstałych okoliczności		
Nalepki ostrzegawcze	Właściwości zagrożeń	Dodatkowe wskazówki
(1)	(2)	(3)
<p>Materiały utleniające</p> <p>5.1</p>	<p>Zagrożenie gwałtowną reakcją, zapłonem lub wybuchem, w przypadku kontaktu z materiałem palnym lub zapalnym.</p>	
<p>Nadtlenki organiczne</p> <p>5.2</p>	<p>Zagrożenie rozkładem egzotermicznym w podwyższonej temperaturze, kontaktu z innymi materiałami (takimi jak kwasy, związki metali ciężkich i aminy), tarcia lub uderzenia.</p> <p>W wyniku rozkładu mogą wydzielać się szkodliwe i palne gazy lub pary, lub może nastąpić samozapłon.</p>	
<p>Materiały trujące</p> <p>6.1</p>	<p>Zagrożenie zatruciem inhalacyjnym, kontaktowym lub wskutek połknięcia.</p> <p>Zagrożenie dla środowiska wodnego i kanalizacji.</p>	
<p>Materiały zakaźne</p> <p>6.2</p>	<p>Zagrożenie zakażeniem.</p> <p>Może wywołać ciężkie zachorowania u ludzi i u zwierząt.</p> <p>Zagrożenie dla środowiska wodnego i kanalizacji.</p>	
<p>Materiały promieniotwórcze</p> <p>7A 7B 7C 7D</p>	<p>Zagrożenie napromieniowaniem wewnętrznym i zewnętrznym.</p>	<p>Ograniczyć czas narażenia.</p>
<p>Materiały rozszczepialne</p> <p>7E</p>	<p>Zagrożenie reakcją łańcuchową.</p>	
<p>Materiały żrące</p> <p>8</p>	<p>Zagrożenie poparzeniem chemicznym.</p> <p>Mogą gwałtownie reagować ze sobą, z wodą i z innymi materiałami.</p> <p>Uwolnione materiały mogą wydzielać żrące pary.</p> <p>Zagrożenie dla środowiska wodnego i kanalizacji.</p>	
<p>Różne materiały i przedmioty niebezpieczne</p> <p>9 9A</p>	<p>Zagrożenie poparzeniem.</p> <p>Zagrożenie pożarem.</p> <p>Zagrożenie wybuchem.</p> <p>Zagrożenie dla środowiska wodnego i kanalizacji.</p>	

- Uwagi:**
1. W przypadku towarów niebezpiecznych stwarzających więcej niż jedno zagrożenie oraz ładunków mieszanych, stosuje się każdą z określonych dla nich wskazówek.
  2. Wskazówki dodatkowe w kolumnie (3) tabeli mogą być zmienione dla ich dostosowania do środków transportu i do przewożonych klas towarów niebezpiecznych oraz w razie potrzeby do wymagań prawa krajowego.

Dodatkowe wskazówki dla maszynisty dotyczące właściwości zagrożeń od towarów niebezpiecznych podanych przez oznakowanie i podejmowanych działań w zależności od powstałych okoliczności		
Oznakowanie	Właściwości zagrożeń	Dodatkowe wskazówki
(1)	(2)	(3)
 Materiały zagrażające środowisku	Zagrożenie dla środowiska wodnego i kanalizacji.	
 Materiały o podwyższonej temperaturze	Zagrożenie poparzeniem przez ciepło.	Unikać kontaktu z gorącymi częściami wagonu lub kontenera i wydostającego się materiału.

Wyposażenie ochrony osobistej, które powinno znajdować się w kabinie maszynisty

Następujące wyposażenie^{b)} powinno znajdować się w kabinie maszynisty:

- przenośne urządzenie oświetlające;
- dla maszynisty
- odpowiednia odzież ostrzegawcza.

^{b)} Przedstawione wyposażenie należy w razie potrzeby uzupełnić zgodnie z istniejącym prawem krajowym.

5.4.4 Przechowywanie informacji o przewozie towarów niebezpiecznych

5.4.4.1 Nadawca i przewoźnik powinni przechowywać kopie dokumentu przewozowego dla towarów niebezpiecznych i określone w RID dodatkowe informacje i dokumenty, nie krócej niż przez 3 miesiące.

5.4.4.2 Jeżeli dokumenty są sporządzone w postaci elektronicznej lub w systemie EPD, to nadawca i przewoźnik powinni być w stanie je wydrukować.

5.4.5 Przykład formularza dla multimodalnego przewozu towarów niebezpiecznych

Dla potrzeb przewozu multimodalnego, podany przykładowo wzór może być użyty jako deklaracja towaru niebezpiecznego i certyfikat pakowania kontenera.

MULTIMODALNY DOKUMENT PRZEWOZOWY TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH

1. Nadawca		2. Numer dokumentu przewozowego		
		3. Strona 1 (łącznie .... stron)		4. Numer nadawcy
		5. Numer spedytora		
6. Odbiorca		7. Przewoźnik (wypełnia przewoźnik)		
		DEKLARACJA NADAWCY Niniejszym oświadczam, że zawartość tej przesyłki została prawidłowo i w całości opisana poniżej za pomocą oficjalnej nazwy przewozowej oraz, że jest prawidłowo sklasyfikowana, opakowana, oznakowana i zaopatrzona w nalepki ostrzegawcze, jak również, że pod każdym względem właściwie przygotowana do przewozu, zgodnie z obowiązującymi przepisami międzynarodowymi i krajowymi.		
8. Przesyłka ta mieści się w zakresie ograniczeń ustalonych dla (skreślić jeżeli nie dotyczy):		9. Dodatkowe informacje dotyczące manipulowania ładunkiem		
SAMOLOTÓW PASAŻERSKICH I TOWAROWYCH		TYLKO SAMOLOTÓW TOWAROWYCH		
10. Samolot/numer lotu i data		11. Port/miejsce załadunku		
12. Port/miejsce rozładunku		13. Miejsce przeznaczenia		
14. Opis przesyłki * Liczba i rodzaj sztuk przesyłek Opis towaru Masa brutto (kg) Masa netto (kg) Objętość (m ³)				
* DLA TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH: należy podać: nr UN, oficjalną nazwę przewozową, klasę, grupę pakowania (jeżeli dotyczy) oraz inne dane zgodnie z wymaganiami przepisów międzynarodowych i krajowych.				
15. Numer kontenera/ Nr rejestracyjny pojazdu		16. Numer plomby (plomb)	17. Typ i wielkość kontenera/ pojazdu	18. Tara (kg)
		19. Całkowita masa brutto (kg)		
CERTYFIKAT PAKOWANIA KONTENERA/POJAZDU Niniejszym oświadczam, że towary opisane powyżej zostały zapakowane/załadowane do ww. kontenera/pojazdu zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami ** WYMAGANE JEST WYPEŁNIENIE I PODPISANIE PRZEZ OSOBĘ ODPOWIEDZIALNĄ ZA PAKOWANIE/ZAŁADUNEK KAŻDEGO ŁADUNKU W KONTENERZE/POJEŹDZIE		21. POTWIERDZENIE ODBIERAJĄCEGO Odebrano ww. liczbę sztuk przesyłek/kontenerów/przyczep w stanie właściwym zgodnie z wykazem, z wyjątkiem: Uwagi odbierającego:		
20. Nazwa przedsiębiorstwa		Nazwa przewoźnika		22. Nazwa przedsiębiorstwa (NADAWCY PRZYGOTOWUJĄCEGO TEN DOKUMENT)
		Numer rejestracyjny pojazdu		
Nazwisko/stanowisko deklarującego		Podpis i data		Nazwisko i stanowisko deklarującego
Miejsce i data		PODPIS KIEROWCY		Miejsce i data
Podpis deklarującego				Podpis deklarującego

** patrz. 5.4.2

MULTIMODIALNY DOKUMENT PRZEWOZOWY TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH

ciąg dalszy

1. Nadawca / Wysyłający	2. Numer dokumentu przewozowego	
	3. Strona 2 (łącznie .... stron)	4. Numer nadawcy
		5. Numer spedytora
14. Opis przesyłki * Liczba i rodzaj sztuk przesyłek Opis towaru Masa brutto (kg) Masa netto (kg) Objętość (m ³)		
* DLA TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH: należy podać: nr UN, oficjalną nazwę przewozową, klasę, grupę pakowania (jeżeli dotyczy) oraz inne dane zgodnie z wymaganiami przepisów międzynarodowych i krajowych.		

Dział 5.5

Przepisy szczególne

5.5.1 (skreślony)

5.5.2 **Przepisy szczególne dotyczące jednostek transportowych cargo fumigowanych (UN 3359)**

5.5.2.1 **Przepisy ogólne**

5.5.2.1.1 Jednostki transportowe cargo fumigowane (UN 3359) niezawierające innych towarów niebezpiecznych nie podlegają innym przepisom RID, oprócz przepisów tego działu.

5.5.2.1.2 Jeżeli jednostka transportowa cargo fumigowana załadowana jest także towarem niebezpiecznym, to obowiązują wszystkie mające zastosowanie dla tego towaru przepisy RID (włącznie z nanoszeniem dużych nalepek ostrzegawczych, oznakowaniem i dokumentacją).

5.5.2.1.3 Dla przewozu towarów fumigowanych powinny być używane tylko jednostki transportowe cargo, które mogą być zamknięte w taki sposób, że ulatnianie się gazu będzie ograniczone do minimum.

5.5.2.2 **Szkolenie**

Osoby zatrudnione przy obsłudze jednostek transportowych cargo fumigowanych powinny być przeszkolone odpowiednio do ich obowiązków.

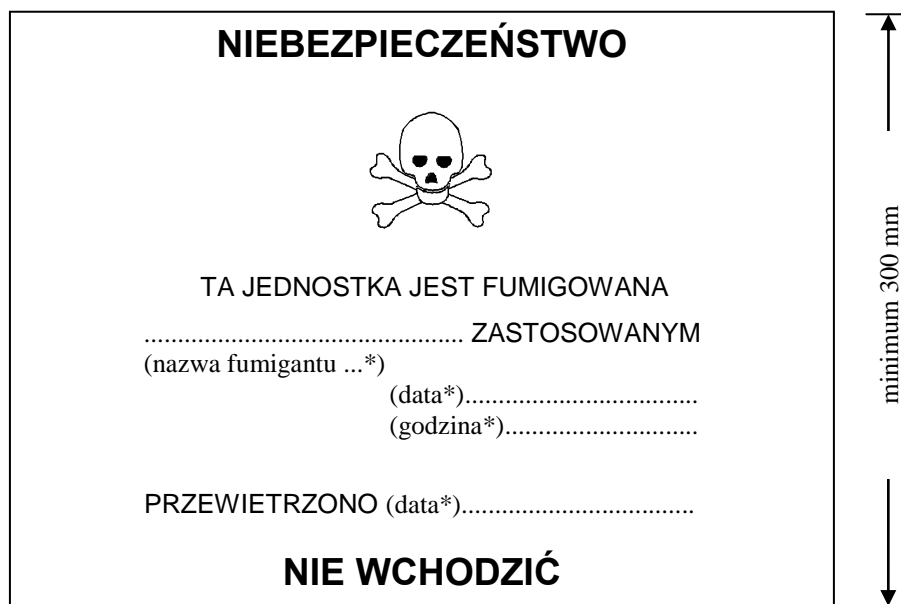
5.5.2.3 **Oznakowanie i nanoszenie dużych nalepek ostrzegawczych**

5.5.2.3.1 Jednostka transportowa cargo fumigowana powinna być oznakowana znakiem ostrzegawczym zgodnym z 5.5.2.3.2, umieszczonym przy każdym miejscu dostępu tak, że będzie dobrze widoczny dla osób otwierających lub wchodzących do tej jednostki. Te znaki powinny pozostawać na jednostce transportowej cargo tak długo, aż będą spełnione następujące wymagania:

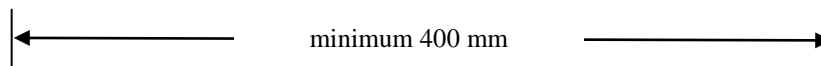
- a) jednostka transportowa cargo fumigowana została przewietrzona w celu usunięcia szkodliwego stężenia fumigantu, i
- b) fumigowane towary lub materiały zostały wyładowane.

5.5.2.3.2 Znak ostrzegawczy o fumigacji powinien być zgodny z rysunkiem 5.5.2.3.2.

Rysunek 5.5.2.3.2

* Wstawić odpowiednie dane

Znak ostrzegawczy o fumigacji

Znak powinien mieć kształt prostokąta. Wymiary powinny wynosić nie mniej niż: szerokość 400 mm i wysokość 300 mm, z zewnętrzną linią o szerokości nie mniejszej niż 2 mm. Znak powinien być wykonany czarnym drukiem na białym tle, z literami o wysokości nie mniejszej niż 25 mm. Jeżeli wymiary nie są podane, to wszystkie elementy powinny być proporcjonalne do pokazanych na rysunku powyżej.

- 5.5.2.3.3** Jeżeli jednostka transportowa cargo fumigowana została całkowicie przewietrzona przez otwarcie drzwi lub przez wentylację mechaniczną, to na znaku ostrzegawczym o fumigacji powinna być podana data przewietrzenia.
- 5.5.2.3.4** Jeżeli jednostka transportowa cargo fumigowana została przewietrzona i rozładowana, to znaki ostrzegawcze o fumigacji powinny zostać usunięte.
- 5.5.2.3.5** Duże nalepki ostrzegawcze wzór nr 9 (patrz 5.2.2.2) nie powinny być nanoszone na jednostkę transportową cargo fumigowaną, z wyjątkiem przypadków, gdy jest to wymagane dla innych materiałów lub przedmiotów klasy 9 załadowanych do jednostki transportowej cargo fumigowanej.
- 5.5.2.4 Dokumentacja**
- 5.5.2.4.1** Dokumenty związane z przewozem jednostki transportowej cargo fumigowanej, która nie została całkowicie przewietrzona, powinny zawierać następujące dane:
- „UN 3359 JEDNOSTKA TRANSPORTOWA CARGO FUMIGOWANA, 9” lub „UN 3359 JEDNOSTKA TRANSPORTOWA CARGO FUMIGOWANA, klasa 9”
  - data i godzina fumigacji, i
  - rodzaj i ilość użytego fumigantu.
- Te dane powinny być podane w języku urzędowym państwa nadania, a ponadto, jeżeli język ten nie jest językiem niemieckim, angielskim, francuskim lub włoskim, to również w języku niemieckim, angielskim, francuskim lub włoskim, chyba że w umowach zawartych między państwami uczestniczącymi w przewozie ustalono inaczej.
- 5.5.2.4.2** Dokument przewozowy może być w dowolnej postaci, pod warunkiem, że zawiera dane wymagane w 5.5.2.4.1. Te dane powinny być łatwo rozpoznawalne, czytelne i trwałe.
- 5.5.2.4.3** Powinny być przygotowane wskazówki dla postępowania z odpadami fumigantu, włącznie z danymi o (w razie potrzeby) użytych urządzeniach fumigacyjnych.
- 5.5.2.4.4** Dokumenty nie są wymagane, jeżeli jednostka transportowa cargo fumigowana została całkowicie przewietrzona i na znaku ostrzegawczym została podana data przewietrzenia (patrz 5.5.2.3.3 i 5.5.2.3.4).
- 5.5.3 Przepisy szczególne dotyczące przewozu suchego lodu (UN 1845) i sztuk przesyłek, wagonów i kontenerów zawierających materiały stwarzające ryzyko uduszenia się, jeżeli używane są dla chłodzenia lub klimatyzowania (takie jak suchy lód (UN 1845) lub azot schłodzony skroplony (UN 1977) lub argon schłodzony skroplony (UN 1951) lub azot)**
- Uwaga:** Określenie „klimatyzowanie” stosowane w tym rozdziale może być używane w szerszym zakresie i obejmuje ochronę.
- 5.5.3.1 Zakres stosowania**
- 5.5.3.1.1** Ten rozdział nie ma zastosowania do materiałów używanych do chłodzenia lub klimatyzowania, jeżeli są one przewożone jako materiał niebezpieczny, z wyjątkiem przewozu suchego lodu (UN 1845). Jeżeli materiały te przewożone są jako przesyłka, to powinny być one przewożone pod odpowiednią pozycją z działu 3.2 tabela A, zgodnie z wymaganymi warunkami przewozu.
- W przypadku UN 1845 przewożonego jako materiał używany do chłodzenia, klimatyzowania lub jako przesyłka, warunki przewozu podane w tym rozdziale, z wyjątkiem 5.5.3.3.1, stosuje się do każdego rodzaju przewozu. W przypadku przewozu UN 1845 nie stosuje się pozostałych przepisów RID.
- 5.5.3.1.2** Ten rozdział nie obowiązuje dla gazów w układach chłodniczych.
- 5.5.3.1.3** Towary niebezpieczne użyte do chłodzenia lub klimatyzowania cystern lub MEGC podczas przewozu, nie podlegają przepisom tego rozdziału.
- 5.5.3.1.4** Wagony i kontenery zawierające materiały używane do chłodzenia lub klimatyzowania, oznaczają zarówno wagony i kontenery zawierające materiały do chłodzenia lub klimatyzowania wewnątrz opakowań, jak również wagony i kontenery z niezapakowanymi materiałami do chłodzenia lub klimatyzowania.
- 5.5.3.1.5** Przepisy 5.5.3.6 i 5.5.3.7 mają zastosowanie tylko jeżeli w wagonie lub kontenerze występuje rzeczywiste ryzyko uduszenia się. Przy ocenie ryzyka przez zainteresowanych uczestników przewozu, powinno uwzględniać się zagrożenie stwarzane przez materiały używane do chłodzenia lub klimatyzowania, ilość przewożonego materiału, czas przewozu, typ opakowania i granice stężenia gazu podane w uwadze w 5.5.3.3.3.

5.5.3.2 Przepisy ogólne

5.5.3.2.1 Wagony i kontenery, w których przewożony jest suchy lód (UN 1845) lub materiały używane do chłodzenia lub klimatyzowania (oprócz materiałów do fumigacji) podczas przewozu, podlegające przepisom tego rozdziału, nie podlegają innym przepisom RID.

5.5.3.2.2 Jeżeli towary niebezpieczne są załadowane do wagonów lub kontenerów zawierających materiały używane do chłodzenia lub klimatyzowania, to oprócz przepisów tego rozdziału obowiązują także wszystkie inne przepisy RID mające zastosowanie do tych towarów niebezpiecznych.

5.5.3.2.3 (zarezerwowany)

5.5.3.2.4 Pracownicy zaangażowani w przeładunek lub przewóz wagonów i kontenerów, w których przewożony jest suchy lód (UN 1845) lub zawierających materiały używane do chłodzenia lub klimatyzowania powinni być przeszkoleni odpowiednio do zakresu odpowiedzialności.

5.5.3.3 Sztuki przesyłek zawierające suchy lód (UN 1845) lub materiały używane do chłodzenia lub klimatyzowania

5.5.3.3.1 Towary niebezpieczne w sztukach przesyłek, wymagające chłodzenia lub klimatyzowania, którym przypisano podane w 4.1.4.1 instrukcje pakowania P203, P620, P650, P800, P901 lub P904, powinny spełniać odpowiednie wymagania tych instrukcji.

5.5.3.3.2 Sztuki przesyłek z towarami niebezpiecznymi, wymagającymi chłodzenia lub klimatyzowania, którym przypisano inne instrukcje pakowania, powinny być odporne na bardzo niską temperaturę oraz na działanie materiału używanego do chłodzenia lub klimatyzowania, w stopniu, który wyklucza uszkodzenie sztuk przesyłek lub znaczne ich osłabienie. Sztuki przesyłek powinny być zaprojektowane i wykonane w taki sposób, aby umożliwić uwalnianie gazu w celu zapobieżenia rozerwaniu opakowania na skutek wzrostu ciśnienia. Towary niebezpieczne powinny być zapakowane w taki sposób, aby zapobiec ich przemieszczaniu na skutek ubytku materiału używanego do chłodzenia lub klimatyzowania.

5.5.3.3.3 Sztuki przesyłek zawierające suchy lód (UN 1845) lub materiał używany do chłodzenia lub klimatyzowania powinny być przewożone w dobrze wentylowanych wagonach lub kontenerach. Oznakowanie zgodne z 5.5.3.6 nie jest w takim przypadku wymagane.

Wentylowanie nie jest wymagane, a oznakowanie zgodne z 5.5.3.6 jest wymagane, jeżeli:

- wymiana gazowa pomiędzy przedziałami ładunkowymi i przedziałami dostępnymi w czasie przewozu nie jest możliwa; lub
- przedział ładunkowy jest izolowany, chłodzony lub mechanicznie chłodzony, jak na przykład określono w umowie o międzynarodowych przewozach szybko psujących się artykułów żywnościowych i o specjalnych środkach transportu przeznaczonych do tych przewozów (ATP), i oddzielony od przedziałów dostępnych w czasie przewozu.

Uwaga: W tym kontekście „dobrze wentylowany” oznacza atmosferę o zawartości ditlenku węgla poniżej 0,5% i zawartości tlenu powyżej 19,5% objętościowo.

5.5.3.4 Oznakowanie sztuk przesyłek zawierających suchy lód (UN 1845) lub materiały używane do chłodzenia lub klimatyzowania

5.5.3.4.1 Sztuki przesyłki zawierające suchy lód (UN 1845) jako przesyłkę powinny być oznakowane napisem „DITLENEK WĘGLA STAŁY” lub „SUCHY LÓD”; sztuki przesyłek z materiałem niebezpiecznym używanym do chłodzenia lub klimatyzowania powinny być oznakowane nazwą tego towaru niebezpiecznego podaną w dziale 3.2 tabela A kolumna (2) uzupełnioną odpowiednio napisem „JAKO CHŁODZIWO” lub „JAKO CZYNNIK KLIMATYZUJĄCY”, w języku urzędowym państwa pochodzenia, a także, jeżeli nie jest to język angielski, francuski, niemiecki lub włoski, to także w języku angielskim, francuskim, niemieckim lub włoskim, chyba że w umowach zawartych między państwami uczestniczącymi w przewozie ustalono inaczej.

5.5.3.4.2 Znaki powinny być trwałe i czytelne oraz naniesione w takim miejscu sztuki przesyłki i o takiej wielkości, aby były łatwo widoczne.

5.5.3.5 Wagony i kontenery zawierające nieopakowany suchy lód

5.5.3.5.1 Jeżeli używany jest nieopakowany suchy lód, to nie może on pozostawać w bezpośrednim kontakcie z metalowymi częściami konstrukcyjnymi wagonu lub kontenera, aby zapobiec kruchości metalu. Należy zapewnić odpowiednią izolację pomiędzy suchym lodem a wagonem lub kontenerem poprzez oddzielenie ich na odległość nie mniejszą niż 30 mm (np. za pomocą materiału o niskiej przewodności cieplnej, takiego jak deski, palety, itp.).

5.5.3.5.2 Jeżeli suchy lód umieszczony jest wokół sztuk przesyłek, to należy zastosować odpowiednie środki w celu zapewnienia, że sztuki przesyłek pozostaną podczas przewozu na swoich miejscach po sublimacji suchego lodu.

5.5.3.6 Oznakowanie wagonów i kontenerów

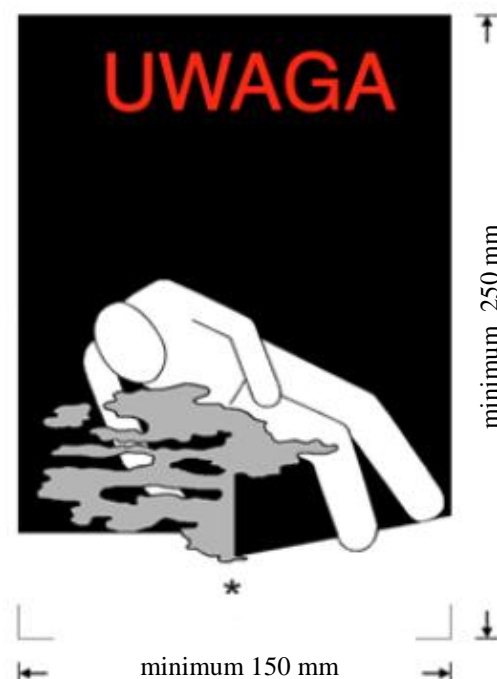
5.5.3.6.1 Jeżeli wagony i kontenery zawierające suchy lód (UN 1845) lub materiały używane podczas przewozu do chłodzenia lub klimatyzowania nie są dobrze wentylowane, to powinny być oznakowane znakiem ostrzegawczym podanym w 5.5.3.6.2 umieszczonym przy każdym miejscu dostępu tak, że będzie dobrze widoczny dla osób otwierających lub wchodzących do wagonu lub kontenera. Znak ten powinien pozostać na wagonie lub kontenerze do czasu spełnienia następujących wymagań:

- wagon lub kontener został dobrze przewentylowany w celu usunięcia niebezpiecznych pozostałości suchego lodu (UN 1845) lub materiału używanego do chłodzenia lub klimatyzowania; oraz
- suchy lód (UN 1845) lub towary chłodzone lub klimatyzowane zostały rozładowane.

Dopóki wagon lub kontener jest oznakowany, to powinny być podejmowane niezbędne środki ostrożności przed wejściem do niego. Konieczność wentylacji przez drzwi wejściowe lub innym sposobem (np. wentylacją wymuszoną) powinna być oceniona i powinna być włączona do szkolenia zainteresowanych pracowników.

5.5.3.6.2 Znak ostrzegawczy powinien być zgodny z rysunkiem 5.5.3.6.2.

Rysunek 5.5.3.6.2

Znak ostrzegawczy o zagrożeniu uduszeniem dla wagonów i kontenerów

- * wstawić nazwę materiału lub gazu duszącego używanego do chłodzenia/ klimatyzowania podaną w dziale 3.2 tabela A kolumna (2). Powinny być użyte wielkie litery o wysokości nie mniejszej niż 25 mm, w jednej linii. Jeżeli długość oficjalnej nazwy przewozowej jest za długa w stosunku do przewidzianego miejsca, to litery mogą być zmniejszone do możliwie maksymalnej wielkości umożliwiającej zmieszczenie napisu. Np.: „DITLENEK WĘGLA STAŁY”. Można dodać dodatkowe informacje, takie jak „JAKO CHŁODZIWO” lub „JAKO CZYNNIK KLIMATYZUJĄCY”.

Znak powinien mieć kształt prostokąta o szerokości nie mniejszej niż 150 mm i wysokości nie mniejszej niż 250 mm. Wyraz „UWAGA” powinien być czerwony lub biały o wysokości liter 25 mm. Jeżeli wymiary nie są określone, to wszystkie elementy powinny być proporcjonalne do pokazanych na powyższym wzorze.

Wyraz „UWAGA” i odpowiednio wyrazy „JAKO CHŁODZIWO” lub „JAKO CZYNNIK KLIMATYZUJĄCY”, powinny być użyte w języku urzędowym państwa pochodzenia i jeżeli ten język nie jest językiem niemieckim, angielskim, francuskim lub włoskim, to także w języku niemieckim, angielskim, francuskim lub włoskim, chyba że w umowach zawartych między państwami uczestniczącymi w przewozie ustalono inaczej.

5.5.3.7 Dokumentacja

5.5.3.7.1 Dokumenty (takie jak konosament, dokument ładunkowy lub list przewozowy CMR/CIM) związane z przewozem w wagonie lub kontenerze, który zawierał suchy lód (UN 1845) lub zawierał materiały użyte do chłodzenia lub klimatyzowania, a który nie został całkowicie przewietrzony przed przewozem, powinny zawierać następujące informacje:

- a) numer UN poprzedzony literami „UN”; oraz
- b) nazwę materiału podaną w dziale 3.2 tabela A kolumna (2) jeżeli jest to konieczne uzupełnioną wyrazami „**JAKO CHŁODZIWO**” lub „**JAKO CZYNNIK KLIMATYZUJĄCY**”, w języku urzędowym państwa pochodzenia, a także, jeżeli nie jest to język niemiecki, angielski, francuski lub włoski, to także w języku niemieckim, angielskim, francuskim lub włoskim, chyba że w umowach zawartych między państwami uczestniczącymi w przewozie ustalono inaczej.

Na przykład: „**UN 1845, DITLENEK WĘGLA STAŁY, JAKO CHŁODZIWO**”.

5.5.3.7.2 Dokument przewozowy może mieć dowolną formę, pod warunkiem, że zawiera informacje wymagane w 5.5.3.7.1. Informacje te powinny być łatwo rozpoznawalne, czytelne i trwałe.

5.5.4 Towary niebezpieczne zawarte w wyposażeniu używanym lub przeznaczonym do użycia podczas przewozu, przymocowanym do lub umieszczonym w sztukach przesyłek, opakowaniach zbiorczych, kontenerach lub przedziałach ładunkowych

5.5.4.1 Towary niebezpieczne (np. baterie litowe, wkłady do ogniw paliwowych) znajdujące się w wyposażeniu, takim jak rejestratory danych i urządzenia do śledzenia ładunku, przymocowanym do lub umieszczonym w sztukach przesyłek, opakowaniach zbiorczych, kontenerach lub przedziałach ładunkowych, nie podlegają innym przepisom RID niż podanym poniżej:

- a) wyposażenie będzie używane lub przeznaczone do użycia podczas przewozu;
- b) zawarte towary niebezpieczne (np. baterie litowe, wkłady do ogniw paliwowych) powinny spełniać mające zastosowanie wymagania dotyczące konstrukcji i badań określonych w RID; i
- c) wyposażenie powinno być wytrzymałe na wstrząsy i czynności ładunkowe występujące w normalnych warunkach przewozu.

5.5.4.2 Jeżeli takie wyposażenie zawierające towary niebezpieczne jest przewożone jako przesyłka, to powinna być zastosowana odpowiednia pozycja z działu 3.2 tabela A oraz wszystkie mające zastosowanie przepisy RID.